Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײַנט 8 זײַטען

NAJER FOLKSBLAT פּרײַז 20 גראָשען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

אונפּאַרטײאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפֿטליכע טאָג-צײַטונג

Nr. 188/484	Łódź, Niedziela 12 sierpnia 1928 r	װעקסטער יאָהרגאַנג	לאָדז, זונטאָג, כ״ו מנחם אב תרפ״ח	Nr. 188/1484

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. אדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאָג-צו-נאַכטס געשטאָרבען אין עלטער פֿון 50 יאָהר מײַן ליבער מאַן אונזער טײַערער פאָטער, ברודער און שוואָגער

נ״ע

אברהם צבי ברײַטשטײן

ב״ר משה חיים ז״ל

די לויה קומט פֿאָר הײַנט זונטאָג, 12 אַ זייגער מיטאָג פֿון כרויער-הויז װאָסכאָדניאַ 40.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאָג-צו-נאַכטס געשטאָרבען אונזער לאַנג-יעהריגער פערוואַלטונגס-מיטגליד

נ״ע

אברהם הערש ברײַטשטײן

צו די לויה וועלכע קומט פֿאָר הײַנט זונטאָג, 12 אַ זייגער מיטאָג פֿון טרויער-הויז װאָסכאָדניאַ 40 ווערען אַלע מיטגלידער געבעטען צו קומען און אָפּגעבען דעם פֿאַר-שטאָרבענעם דעם לעצטען כבוד

די פֿערוואַלטונג פֿון יודישען געפליגעל-הענדלער-פֿעראײן אין לאָדז, פּאָמאַרסקאַ 17.

לונאַ=פּאַרק

פֿון פּױלישען אָלימפּיאַדע=קאָמיטעט

דאָמבראָווסקי=פּלאַץ

(ר״ג נאַרוטאָוויטש)

טעטיג טעגליך ביז 12 אַ זייגער בײַנאַכט.

אונגעוועהנליכע עמאָציעס! נישט געזעהענע אַטראַקציעס! אויסגעצייכנעטע מוזיק!

אורטייל

פֿון דער הויפּט=דאָקטוירים=קאַמער אין דער פֿראַגע פֿון אויס=אַרבײַטען פּאַר-עטיגע מעדיצינען אין שייכות מיט דעם סכסוך פֿון די פֿאַרמאַצעווטען מיט דער קראַנקען-קאַסע אין לאָדז.

הויפּט=דאָקטוירים=קאַמער
װאַרשאַ
װידאַק № 23

נומער 251/28

צום

פּראָפ. פֿעראײן פֿון די פֿאַרמאַצעווטען אין דער פּױלישער רעפּובליק

װאַרשאַ, בראַצקאַ 18.

אלס ענטפֿער אויף אײַער בריף פֿון 19 יולי ד. י. אונטער נומער 360, האָט די פֿערוואַלטונג פֿון דער הויפּט-דאָקטוירים-קאַמער אויף איהר זיצונג פֿון 23 יולי ד. י. באַשלאָסען צו ענטפֿערן:

1) אַז יעדע שעמאַטיזירונג הן אין דער בעהאַנדלונג פֿון קראַנקען און הן פֿון היילמיטלען שטעהט אין אַ סתירה צו דער היילקונסט.

2) דער קראַנקער איז אַ נגענשטאַנד פֿון אַ פֿאַרשידענעם פֿאָרשונג און היילונג, יעדער שטעלט מיט זיך פֿאָר אַ בעזונדער פּאַטאָלאָגיש בילד און עס קענען פֿאַר איהם נויטיג בעזונדערע אָנווײַזונגען, און אַפֿילו בײַם בענוצען פֿון דערזעלבער מעדיצין בײַ פֿערשידענע פּאַציענטען כוז אָנגעווענדעט ווערען פֿערשידענע דאָזען אין הסכם מיט דעם פּערזענליכען צושטאַנד פֿון דעם קראַנקען. בעזונדערס קען דאָס בענוצען פֿון פֿאַראויס פֿאַרגעגרײטע מעדיצינען זײַן שעדליך פֿאַר קראַנקע.

דאָס בענוצען זיך מיט פֿון פֿאָראויס פֿאַרגעגרייטע מעדיצינען איז זעהר שעדליך, בעזונדערס פֿאַר יונגע דאָקטוירים, ווײַל דאָס ערלויבט נישט אויסצומיידען אַ קריטישע אָפּשאַצונג פֿון צושטאַנד פֿון קראַנקען און אופֿן פֿון דער היילונג.

פֿאָרזיצענדער (—) ד״ר באַנטשקעוויטש, סעקרעטאַר (—) ד״ר מעטעלסקי, (—) נאַלענטש.

קאָמוניקאַט.

לאָדז, דעם 10-טען אויגוסט 1928

צוליב דעם, וואָס אין דער פּרעסע בעווײַזען זיך טענדענציעזע נאָטיצען, ווי עס זעהט אויס אינספּירירט פֿון געוויסע „פּאָליטיקער", וואָס ראַטעווען זיך פֿון פּרעסטיזש וועגען דער ליקווידאַציע פֿון אונזער סכסוך מיט דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע, זענען מיר געצוואונגען צו מעלדען דער עפֿענטליכקייט פֿאָלגענדעס:

1) אויף דער קאָנפֿערענץ פֿון 26 יולי אין וואַרשע האָבען מיר אויף דער בקשה פֿון די פֿאָרשטעהער פֿון דער קראַנקען-קאַסע מסכים געווען איבערצוגעבען צו דער ענטשיידונג פֿון קרײַז-פֿערזיכערונגס-אַמט נאָר די פֿראַגע וועגען די פּלוג-בלעטער. וואָס שײַך די פּלוג-בלעטער האָבען מיר צופֿיל בעווײַז-מאַטעריאַל, אַז זיי זאָלען נישט האָבען קיין עקזיסטענץ-בערעכטיגונג. מיר ווילען אָבער דאָס נישט אויסנוצען, ווײַל אונז פֿאַרמאַצעווטען אינטערעסירט נישט „פּאָליטיק" אין דער קראַנקען-קאַסע.

2) לויט דעם פּראָטאָקאָל פֿון דער קאָנפֿערענץ פֿון 26. יולי ד. י. שטעלען מיר פֿעסט, אַז דער קרײַז-פֿערזיכערונגס-אַמט איז געווען בעפֿולמעכטיגט נאָר אַרויסצוגעבען אַ אורטייל וועגען די פּלוג-בלעטער און נישט וועגען סכסוך פֿון די פֿאַרמאַצעווטען מיט דער קראַנקען-קאַסע בכלל, ווי ער האָט עס פֿערעפֿענטליכט אין טיטול פֿון זײַן אורטייל. מיר האָפֿען, אַז דער קרײַז-פֿערזיכערונגס-אַמט, וועלכער זאָרגט וועגען זײַן אָנזעהען, וועט אויסבעסערען דעם איבערגעדרוקטען טיטול.

3) אונז פֿאַרמאַצעווטען איז עס געגאַנגען הויפּטזעכליך, אַז עס זאָל נישט פֿערגוואַלטיגט ווערען:

א) אונזער געוויסען, ב) די פּראָפֿעסיאָנעלע עטיק, ג) דאָס פֿאַ מאַצעווטישע רעכט, וואָס פֿערפֿליכטעט אונז ביז איצט און די פֿראַגע האָבען מיר געוואונען.

אלזאָ מעדיצינען, וואָס ווערען ליכט קאַלט, וועלען אויף פֿאָראויס נישט געמאַכט ווערען.

4) מיר האָפֿען מעהר נישט געוואָלט נעהמען קיין וואָרט אין דעם דאָזיגען קאָנפֿליקט, ווײַל דאָס איז שוין דערעסען, נאָר מיר קענען נישט פֿערשווײַגען, אַז דער ערשטער בעסטער „פּאָליטיק" זאָל פֿערשטערען אונזער גוטען נאָמען צוליב זײַנע ענגע צילען.

די פֿאַרמאַצעווטען=אַנגעשטעלטע.

בעקאַנטמאַכונג.

די סוחרים, קליינהענדלער פֿון בזשעזשינער=גאַס און אומגעגענד, האָבען אָנגענומען אַ בעשלוס,

נישט צו האַנדלען נאָך 7 אין אָוונט, אויך נישט אום זונטאָג אָדער חגא.

מיר מאַכען דעריבער אויפֿמערקזאַם, אַז עס זאָל קיינער נישט וואָגען צו האַנדלען אין די דערמאָנטע צײַטען ווײַל אין געגענפֿאַל וועלען מיר זײַן געצוואונגען אָנצוקומען צו פּאָליציאײַשער אינטערווענץ. די בעקערס, ווערען געבעטען אין די געוועלבער פֿון דער דערמאָנטער אומגעגענד נישט צוצושטעלען קיין געבעקס אום זונטאָג, אָדער חגא.

די צײַטווײַליגע קאָמיסיע.

ד״ר מעד. **ד. ראָזענצווייג**

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 28-74

איז צוריקגעקומען.

Dr. H. Rakowski

אינערליכע קראַנקהייטען

זאַוואַדזקאַ 8, טעל. 34-37

צוריקגעקערט.

DR. MED. DONCHIN

ספּעציאַל=אַרצט פֿאַר אויגען-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

קיין פּוילע

נעמט אָן מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג פֿון 10—1 און פֿון 4—7 נ.מ.

מאָניושקי 1 (Moniuszki) טעל. 9-97.

Dr. JUSTMAN

Zielona 17

צוריקגעקעהרט.

אַ יונגעל

פֿון 15 ביז 16 יאָהר ווערט פֿון זאָפֿאָרט געזוכט. צו מעלדען זיך בײַ פֿירמע טענענבוים, פּיעטריקאָווער 38.

לעכער מאַשינאַווע

ווערען אָנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פּרייזען

בײַ **ג. נאָרדמאַן**

צעגעלניאַנאַ 29

רעכטס, II אײַנגאַנג, II שט.

Dr. med. Wolf Eychner

פֿרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 84-72

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּיעטריקאָווער 294 פֿון 12—2 נאַכמ. און ווערהיים פֿון 5-6 אַ״נ

צאָהן-אַרצט

מ. שוואַרץ

פּאָמאַרסקאַ 13

צוריקגעקעהרט.

דער בעריהמטער קאַליגראַף

ל. בערמאַן

(דער יונגער) וואוינט אויף זאַוואַדזקאַ 19, 1-טער שטאָק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרײַבען און אויך גוט אַ יודישען בריף אין 15 לעקציעס

געדענקט: זאַוואַדזקאַ 19

מאַסאַזש= און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פֿון דר. מעד.

ב. שמידגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.

[illegible]

עמפּפֿאַנג פֿון 5—8 נאַכמ.

אַלע אַרטען טריקאָטאַזשען

צווייטער=טריקאָ באַרכענט ווערען אַם בעסטען

גערארט

אַפּרעטירט און געפֿאַרבט אין דער

אַקציען=געזעלשאַפֿט

יעקב העסטענבערג

לאָדז, נאַווא=טאַרגאָווא 26.

מאַרשאַל פּילסודסקי אנגעקומען קיין ווילנא

אויפ'ן לעגיאָניסטען־צוזאַמענפאָהר.

וואַרשאָ, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספּאָנדענט) פרייטאָג זענען קיין ווילנאָ אַרויסגעפאָהרען צום 7 לעגיאָניסטען צוזאַמענפאָהר די מי־ניסטאָרען מאַראַטשעווסקי, מיישטאָוויטש מיעד־זשינסקי, קין, שמיטאַלסקי און וויצע יוסטיץ־מיני־סטער צאַר.

היינט 9,55 איז מיט'ן ביאַליסטאָקער צוג אַרויסגעפאָהרען קיין ווילנאָ מאַרשאַל פּילסודסקי מיט זיין פרוי און טעכטער. צום צוג זענען צו־געגעבען געוואָרען 2 ספּעציעלע וואַגאָנען, וועלכע ס'האָט פערנומען דער מאַרשאַלעק. דעם מאַר־שאַלעק בעגלייטע דער פּולקאָווניק ד״ר קווערטשינ־סקי און פּולק פּריסטער. מיט'ן זעלבען צוג זע־נען מיטגעפאָהרען, פיל פון דער גענעראַליציע און אָפיצירען.

הגם וועגען דעם אָפּפאָהר פון מאַרשאַלעק איז אָפיציעל נישט מיטגעטיילט געוואָרען, זענען צו דער באַהן אויך צו בעגלייטען דעם מאַרשאַלעק געקומען פיל פון די העכערע אָפיצירען מיט דער לייטונג פון ה.א.ק. 1 בראש.

ענטוזיאַסטישע אויפנאַהמע פון מאַרשאַלעק פּילסודסקי אין ווילנאָ

ווילנאָ, 11. (א.וו.). היינט פאַרמיטאָג האָט די צייטונג „סלאָוואַ" אַרויסגעלאָזט אַ עקסטראַ־בלאַט וועגען אָנקומען פון מאַרשאַל פּילסודסקי. נאָך פאַר'ן אָנקומען פון צוג האָט זיך אויפ'ן וואָקזאַל פערזאַמעלט די ציווילע מאַכט מיט'ן וואָיעוואָדע ראַטשקעוויטש אין דער שפּיץ, די מיליטער־מאַכט ווי אויך אַ געוואַלדיגער המון פון דער בעפעלקע־רונג. 6.50 איז אָנגעקומען דער צוג פון מאַרשאַ־לעק, וואָס איז בעגריסט געוואָרען פון אָרקעסטער פון סטשעלצעס־פערבאַנדען, וואָס האָט געשפּילט דעם נאַציאָנאַלען הימן. אויסשטייגענדיג פון צוג האָט מאַרשאַל פּילסודסקי אָפּגענומען דעם מיליטע־רישען ראַפּאָרט, ווי אויך בלומען, וואָס עס האָט איהם דערלאַנגט אַ דעלעגאַציע פון דאַמען. מאַר־שאַל פּילסודסקי איז שפּעטער אַריין אין אויטאָ אין וועלכען עס האָבען זיך שוין פון פריהער אַריינגע־זעצט פרוי פּילסודסקי מיט ביידע טעכטער. ביי אַ אונאויפהערליכען ענטוזיאַזם פון די פערזאַמעלטע איז מאַרשאַל פּילסודסקי אָנגעפאָהרען אין דער ריכ־טונג פון דער דוואָרצאָוואַ גאַס, וואו עס וואוינט דער ברודער פון מאַרשאַל. יאַן פּילסודסקי.

סאָוויעטישע קריגס־שיפען אויף די ליטווישע וואַסערן.

דאַנציג, 11. (א.וו.). פרייטאָג האָבען זיך פאַר קלאַפּעדראַ בעוויזען איינינע סאָוויעטישע טאָרפּעדאָ און קרייצער־שיפען. פון די 23 שיפען זענען אַ טייל אַוועק אין דער ריכטונג צו צפון־מערב און 13 שיפען זענען אַוועק אין דער ריכ־טונג צו קלאַפּעדראַ וואו זיי האָבען זיך אַ לענגע־רע צייט אויפגעהאַלטען אויף די ליטווישע וואַסע־רען. דער דאָזיגער פאַקט ווערט דאָ בעטראַכט אַלס אַ סאָוויעטישע דעמאָנסטראַציע געגען פּוילען. די סיבה פון דער דעמאָנסטראַציע זאָל, לויט דער מיינונג פון די היגע צייטונגען, זיין דער לעגיאָ־ניסטען־צוזאַמענפאָהר אין ווילנאָ, אויף וועלכען עס זאָל זיך אויך בעטייליגען מאַרשאַל פּילסודסקי.

מיניסטער מאָראַטשעווסקי פאהרט אויף אורלויב.

וואַרשאָ, 11 (טעלעפאָניש) ווי מיר דער־וויסען זיך, פאָהרט דער אַרבייטס־מיניסטער מאָראַ־טשעווסקי דעם 15. ד.ח. אַרויס אויף אורלויב ווי בעוואוסט האָט מיניסטער מאָראַטשעווסקי פערטרע־טען דעם פּרעמיער. בעת זיין אָבוועזענהייט וועט דעם אַמט פערטרעטען פינאַנץ־מיניסטער גאַבריעל.

פּרעמיער באַרטעל קומט דעם 20. צוריק פון אורלויב.

וואַרשאָ, 11 (טעלעפאָניש) די ידיעה, וואָס האָט זיך בעוויזען אין איינינע צייטונגען, אַז פּרע־מיער באַרטעל קומט דעם 15. ד. ח. צוריק קיין וואַרשאָ שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט. ווי מיר דערוויסען זיך וועט פּרעמיער באַרטעל ער־וואַרט אין וואַרשאָ ערשט דער 20.

פּראָיעקטען אויסצובעסערען דעם פּוילישען האַנדעלס־בילאַנס.

וואַרשאָ, 11. (טעלעפאָניש). אויף היינטי־גער וואָך זאָל צוזאַמענגערופען ווערען אַ זיצונג פון דער ספּעציעלער קאָמיסיע, וואָס איז געשאַפען געוואָרען דורכ'ן עקאָנאָמישען קאָמיטעט פון מי־ניסטאָרען־ראַט בכדי אויסצואַרבייטען פּראָיעקטע אויף וואָס פאַר אַנ'אופן אויסצובעסערען דעם פּוי־לישען האַנדעלס־בילאַנס. די אַרבייטען פון דער קאָמיסיע זענען צוליב דער זומער־פעריען איבער־געריסען געוואָרען.

פערקלענערט זיך די אַרבייטס־לאָזיגקייט.

וואַרשאָ, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט), פאַר דער לעצטער וואָך אין פער־לויף פון 28. ביז'ן 4. ה. ח. האָט זיך די צאָהל אַרבייטסלאָזע אין פּוילען פערקלענערט אויף 3.376 היינט צום טאָג זענען פערעגיסטרירט 97.970 אַר־בייטסלאָזע.

אַ קאָנגרעס פון יודען־קריסטען

האַמבורג, 11 (ספּ.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ קאָנגרעס פון אינטערנאַציאָנאַלען פערבאַנד פון יודען־קריסטען.

אין קאָנגרעס האָבען זיך בעטייליגט איבער 300 דעלעגאַטען פון אַמעריקאַ, דייטשלאַנד, האָ־לאַנד, פּוילען, אונגאַרן, רומעניען און אַנדערע לענדער.

עס זענען געהאַלטען געוואָרען אַ ריי'הע רע־פעראַטען וועגען דער מיסיאָנערישער טעטיגקייט צווישען יודען.

אַרבייטען אַרום בוי־בודזשעט.

וואַרשאָ, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). דאָס מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען אַרבייט איצט זעהר אינטענסיוו. מ'אַר־בייט אַרום די פּראָיעקטען פונ'ם בוי־בודזשעט. ס'קימען פאַר צווישען־מיניסטעריאַלע קאָנפערענצען.

די אַרבייטען וועלען פערענדיגט ווערען ביז ענדע חודש.

יודען־עקסצעסען אין וועליקיע־לוקי.

מאָסקווע, 11. (יט"א, טעלעגראַפיש). „קאָמסאָמאָלסקאַיאַ פּראַוודאַ" גיט איצט איבער די איינצעלהייטען פון די עקסצעסען, וואָס 60 „פּרי־זיווניקעס" האָבען אָנגעמאַכט אין וועליקיע־לוקי ביי מאָהילעוו.

זיי האָבען פּאָגראָמירט די יודישע קראָמען, טעראָריזירט די יודישע בעפעלקערונג און דורכגע־גאַנגען דאָס גאַנצע שטעטעל ביז צום וואָקזאַל. ערשט דאָרט האָט די רייטער־מיליץ אָפּגעהאַלטען די ציוויל־דעוועטע. די לאָקאַלע פּרעסע האָט די עקסצעסען אינגאַנצען פערשוויגען.

10 דערפלעך פערשיט געוואָרען דורך אַ וואולקאַן אויסברוך.

אַמסטערדאַם, 11 (אַטע). לויט ידיעות פון באַטאַוויאַ איז אויף דער אינזעל פלאָרעס צוליב דעם אויסברוך פון וואולקאַן אָקאַלונדאַ פערשיט געוואָרען דורך לאַוואַ צעהן דערפלעך.

מאַנדאַט און מינדערהייטען־פּראַגען

אויף דער נאָהענטסטער 51־טער סעסיע פון פעלקער־בונד־ראַט.

גענף (י.ט.א.) אויפ'ן סדר היום פון דער 51־טער סעסיע פון פעלקער־בונד ראַט, וועלכע וועט זיך אָנהויבען דעם 30 טען אויגוסט ד. י., איינינע טעג פאַר דער עפענונג פון דער 9־טער פּלענאַר־פערזאַמלונג פון פעלקער בונד, פיגורירען צווישען זיינע 28 פּונקטען אויך מאַנדאַט־ און מינדער־הייטס־פּראַגען.

דער ראַט וועט העט האָבען צו בעטראַכטען און צו בעשטעטיגען דעם בעריכט פון דער שטענ־דיגער מאַנדאַט קאָמיסיע וועגען איהר 13 טער סעסיע, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 12 טען ביז'ן 29־טען יוני אין אין וועלכער עס איז אויך בע־האַנדעלט געוואָרען דער ארץ ישראל'דיגער מאַנדאַט.

דער ראַט וועט זיך אויך בעשעפטיגען מיט איינינע פּעטיציעס פון די דייטשען אין פּוילישען אויבערשלעזיען מכח דער עפענטליכער זיכערהייט און שול־ענינים, מיט דער לאַגע פון דער ליטווי־שער מינדערהייט אין ווילנער קאַנט און אַ חוץ דעם מיט אַ ספּעציעלען בעריכט פון יוריסטען מכח איינינע פּראָצעדור־פראַגען בשעת'ן אָננעהמען פּע־טיציעס, וואָס זענען דערוועקט געוואָרען אויף דער לעצטער סעסיע, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָנקלאַגע פון איינינע אוקראַינישע משפחות, וואָס וואוינען אין ליטע.

מעמאָריאַל פון „פּועלי־ציון" צום דריטען אינטערנאַציאָנאַל.

מאָסקווע, 11 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער עקזעקוטיוו פון 3 אינטערנאַציאָנאַל, וואָס האַלט איצט אָפּ זיינע זיצונגען האָט בעקומען אַ מעמאָר־יאַל פון דער פּועלי־ציון־פּאַרטיי. אינ'ם מעמאָריאַל ווערט אָנגעוויזען, אַז ביים אָנהויב פון דער רוסי־שער רעוואָלוציע האָבען זיך די פּועלי־ציון געשטעלט אויפ'ן באָדען פון דער סאָוויעטישער מלוכה־אָרדנונג און דערפאַר איז די פערפאָלגונג פון ג. פּ. או, וועלכע האָט דורכגעפיהרט רעוויזיעס ביי די פּ. צ. און געשלאָסען זייערע לאָקאַלען, געווען אַ גוואַלד־טאַט בנוגע די פּועלי־ציון. דער מעמאָריאַל דריקט אויס די האָפנונג, אַז דער אינטערנאַציאָנאַל וועט אינטערווענירען אין דער פראַגע און וועט ווירקען, אַז די פּועלי־ציון־פּאַרטיי זאָל צוריק לעגאַליזירט ווערען.

די לאַגע אין בירא־בידזשאַן.

מאָסקווע, 11 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער שאָדען, וואָס די יודישע קאָלאָניסטען פון בירא־בידזשאַן האָבען געליטען, ווערט בערעכענט אויף 40 טויזענט רובל. די געפאַהר פון אַ פערפלייצונג איז שוין פאַריבער, און די לאַגע האָט זיך פער־בעסערט.

אינטערנאַציאָנאַלער סטודענטען־קאָנגרעס אין פּאַריז

וועט בעהאַנדלען די פראַגע פון נומערוס קלאַוזוס.

די יודישע דעלעגאַציעס וועלען זיך בעטייליגען נאָר מיט בעראַטונגס־רעכט.

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.) היינט עפענט זיך אויף אין פּאַריז דער אינטערנאַציאָנאַלער סטודענ־טען־קאָנגרעס. שוין זייט איינינע טעג האָבען זיך אָנגעהויבען צונויפפאָהרען די דעלעגאַטען. די פייער־ליכע ערעפנונג וועט פאָרקומען ביי דער אָנ־וועזענהייט פון רעגירונגס־פאָרשטעהער. אויף דער טאָג־אָרדנונג שטעהען אַ רייה וויכטיגע פראַגען, ווי קאָנצענטרירען די הילפס־טעטיגקייט פאַר אַקאַ־דעמיקער אין פערשידענע לענדער, שאַפען קאָ־אָפּעראַטיווע הילפס־פערבאַנדען, ווי אויך פערבינדען אַ ענגערען קאָנטאַקט צווישען דער סטודענטענ־שאַפט פון פערשידענע פעלקער, זאָרגען פאַר דער דערנעהנטערונג פון די אינטעלעקטועלע כחות.

דער קאָנגרעס קומט פאַר אונטערן פּאַטראָ־נאַט פון פּרעזידענט דומערג, פּרעמיער פּואַנקאַרע די מיניסטאָרען בריאַן, העריאָ און פּענלעווע.

שוין היינט אין אָוונט הויבען זיך אָן די אַקאַדעמישע ספּאָרט שפּילען. עס וועלען זיך בע־טייליגען העכער 1500 אַטלעטען־אַקאַדעמיקער.

הייי־יאָהר זענען אין אָרגאַניזיר־ביוראָ פון קאָנגרעס אָנגעקומען ביטעס פון נייע 16 פעלקער, וועלכע האָבען זיך געווענדעט צוצולאָזען זייערע פערטרעטערשאַפטען. סך־הכל וועלען זיין רעפּרעזענ־טירט 48 פעלקער.

פיל שוועריגקייטען זענען ענטשטאַנען ביים שאַפען די מעגליכקייט, אַז אין קאָנגרעס זאָל זיך בעטייליגען אויך אַ רעלעגאַציע פון דער יודישער סטודענטענשאַפט. אין סטאַטוט פון קאָנגרעס איז געמליך פאָראויסגעזעהן, אַז עס ווערען צוגעלאָזען פערטרעטער נאָר פון טעריטאָריאַלע אָרגאַניזאַ־ציעס. עס וואָלט דעריבער געקאָנט זיין אַ מעגליכ־קייט, אַז אין קאָנגרעס זאָל זיך בעטייליגען אַ רע־לעגאַציע פון דער יודישער סטודענטענשאַפט אין ארץ־ישראל. לייַדער איז דער דאָזיגער ענין פער־נאַכלעסיגט געוואָרען.

דער יודישער סטודענטען־פערבאַנד אין פראַנק־רייך איז בעפולמעכטיגט געוואָרען אַרויסצוטרעטען אויפ'ן קאָנגרעס אַלס פאָרשטעהער פון אַלוועלט־ליכען פערבאַנד פון די יודישע אַקאַדעמיקער. דער יודישער סטודענטען־פערבאַנד אין פראַנקרייך האָט נאָך גרויסע בעמיהונגען אָ'יסגעפּועלט, אַז אַ רע־לעגאַציע פון פערבאַנד זאָל פאָרט צוגעלאָזען ווע־רען צום קאָנגרעס. די רעלעגאַציע וועט אָבער נאָר האָבען בעראַטונגס־רעכט.

די יודישע רעלעגאַציע האָט זיך שוין גע־שטעלט אין קאָנטאַקט מיט אַנדערע רעלעגאַציעס.

פון גוט־אינפאָרמירטע קרייזען גיט מען אי־בער, אַז אויף דעם קאָנגרעס וועט דערוועקט ווערען אויך די פראַגע וועגען נומערוס קלאַוזוס אין איינינע לענדער. מען גיט זאָגאַר איבער, אַז די דאָזיגע פראַגע וועט שטעלען אויף דער טאָג־אָרדנונג די רעלעגאַציע פון די ענגלישע סטודענטען.

צענטר. סוחרים־ און פאַבריקאַנטען־פערבאַנד

אויף לאַדזער וואָיעוואָדזטווע, פּיעטריקאָווער 10.

סוחרים און פאַבריקאַנטען!

מיר מאַכען בעקאַנט אונזערע מיטגלידער, אַז יעדער סוחר און פאַבריקאַנט איז מחויב און פערפליכטעט לויט דער לעצטער פעראָרדנונג פון וואָיעוואָדע

צו רעגיסטרירען זיין האַנדעלס־ און אינדוסטריע־פּאַטענט ביז דעם 31־טען ד. ח.

אין פאַל ווען דאָס אויבענדערמאָנטע ווערט נישט צום פעסטגעזעצטען טערמין דורכגעפיהרט דראָהט אַ שטראָף פון 1000 זל. און 14 טעג אַרעסט.

מיר פאָדערען אויף אַלע אונזערע מיטגלידער די רעגיסטראַציע נישט צו פערנאַכלעסיגען און צו מעלדען זיך אין דער קאַנצעלאַריע פון פעראיין אין די ביוראָ־שטונדען פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אין אָוועונד מיטברענגענ־דיג דעם פּאַטענט פון יאהר 1927.

בעמערקונג: עס ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז דאָס רעגיסטרירען טאָר מען נישט אָפּלעגען אויף די לעצטע טעג, דען עס מוזען דורכגעפיהרט ווערען פערשידענע נויטיגע פאָרמאַליטעטען.

די פערוואַלטונג.

„נייער פאלקסבלאט״

12 אויגוסט 1928 · 12 אויגוסט 1928

די קרבּנות האָבּען זיך נישט געלוינט.

ס'איז כדאי זיך אָפּצושטעלען אויף די בּלוטי-גע געשעהנישען אין יוגאָסלאַוויען.

דאָס לאַנד יוגאָסלאַוויען הייסט אַנדערש S. H. S., וואָס בּעטייט דאָס קיניגרייך פון סערבּען, כאָרוואַטען און סלאָווענער. די גרויסע שחיטה איז פאַר זיי געשאָכטען געוואָרען, אַז די דאָזיגע דריי אותיות זאָלען זיך קענען בּעהאַלטען אונטערן שאָ-טען פון איין קרוין.

דאָס לאַנד דאַ-ף אונז זעהר און זעהר אָנ-געהען. אַלע האָבּען מיר דאָרט אַ חלק: ווער מיט פּערמעגען, ווער מיט זיינע בּעסטע יאָהרען, ווער מיט זיינע שענסטע אילוזיעס.

די גאַנצע גרויסע וועלט-מלחמה מיט אַלע איהרע אידעאַלען איז אַרויסגעוואָרפען.

דאָס איז דער מוסר-השכל פון דער געשיכטע.

די אַלע אידעאַלען און פייערליך-פּראָקלאַמיר-טע מלחמה צילען ווערען געשטעלט אונטער איין גרויסען פראַגעצייכען.

פרייהייט פון קליינע פעלקער? מיר ווייסען, ווי די דאָזיגע פרייהייט איז פון די בּעפרייטע אויסגענוצט געוואָרען.

געגען אימפּעריאַליזם? וואָס איז די פעולה, אויף די חורבות פון איין אימפּעריאַליזם זענען אויפגעשטאַנען צעהנדליגער אימפּעריאַליזמען און אימפּעריאַליזמעלעך?

פאַר דער אומאָפּהענגיגקייט פון די אונטער-דריקטע פעלקער? זענען די נייע אומאָפּהענגיגע געוואָרען הערשער איבּער אַנדערע אָפּהענגיגע.

פאַר דער נאַציאָנאַל-קולטורעלער זעלבּסט-בּע-שטימונג פון די מינדערהייטען? איה-זעהט דאָך.

פאַר אירדענטאַ, פאַר אומקע-ן אָפּגעריסע-נע פאָלקסשטאַמען צו זייער מו-ערלאַנד? טראַנסיל-וואַניע, דרום-טיראָל, מאַקעדאָניע

און נאָך און נאָך — צי זענען עס נישט קיין אָפענע וואונדען, וואָס טריפען אייטער און בּלוט?

די איראָניע פון גורל האָט געוואָלט, אַז די דאָזיגע שרעקליכע נוצלאָזיקייט פון דער אַלוועלט-ליכער בּלוט-בּאָד זאָל צום בּולט'סטען קומען צום אויסדרוק דאָרט, וואו ס'איז געגעבּען געוואָרען דער ערשטער וועלט צעשמעטערנדיגער סיגנאַל.

אויב דריי פעלקער פון איין שטאַם קענען נישט הויזן, טאָ וואָס פאַר אַ האַפט האָט דער גאַנ-צער סדר-העולם, וואָס איז איינגעשטעלט געוואָרען דורך די שלום-טראַקטאַטען? טאָ ווי קענען זיך שוין פעלקער פון פערשידענעם שטאַם, פערשידענער שפּראַך, פערשידענער קולטור און פערשידענער אמונה איינלעבּען אונטער איין דאַך, וואו איינער איז בּאַלעבּאָס און די איבּעריגע שכנים?

וואָלטען דאָך אַלע קרבּנות און גרויזאַמקייטען אויסגעמיטען געוואָרען, ווען נישט די שטרעבּונג פון די סערבּען צו פעראייניגען זיך מיט זייערע בּרידער פון יענער זייט עסטרייכישער גרענעץ, די כאָרוואַטען, און ווען נישט די בּענקשאַפט פון די לעצטע אַריינצופאַלען אין די בּרידערליכע אָרעמס פון די סערבּען.

וואָלטען דאָך אַלע האַרמאַטען שטום געבּלי-בּען, ווען נישט דער וואויל-יונגערישער שאָס פון סערבּישען בּחור פּרינטשיפּ, וואָס האָט אויסגעקנאַלט די דריי-אייניגע לעכצונג פון די דריי פעלקער סערבּען, כאָרואַטען און סלאָווענער נאָך בּעהעפ-טונג אין איין מלוכה.

און איצט?

איצט מאָרדען זיך די פעראייניגטע בּרידער בּעגענזייטיג אויס. די גאַנצע גלייכבּערעכטיגונג פון די S. H. S. איז געבּליבּען אויפ'ן פּאַפּיר פון מלוכה-הערב. פאַקטיש זענען די סערבּען די הער-שער אין דער יוגאָסלאַווישער מדינה און די כאָר-וואַטען זעהען זיך אַרום, אַז זיי ווערען בּרידערלעך עקספּלואַטירט פאַר'ן וואויל פון דער פעראייניגסער גרויס-סערבּישער מלוכה. אויף וועמעס חשבּון זענען די בּעלגראַדער פּאָליטיקער דורכגעקומען מיט די איטאַליענער אין טראַקטאַט פון נעטונאָ? אויפ'ן חשבּון פון די כאָרוואַטען. דאָס איז איינע פון די דירעקטע סיבּות פון די לעצטע בּלוטיגע געשעהע-נישען אין דער סערבּישער הויפּט-שטאָט און אין זאַגרעבּ.

איבּעריגענס, ניט די לעצטע, מחמת ראַדיטש איז געשטאָרבּען, און אַזוי צי אַזוי דאַרף מען זיך ריכטען אויף נייע אויפטרייסלונגען אין פעראייניג-טען קעניגרייך.

אַ קורצע צייט איז געווען שטיל איבּער די פרישע קברים פון די דער'הרג'עטע דעפּוטאַטען.

בּאַלד איז די בּעלגראַדער נייע רעגירונג געקומען צו זיך און אָט האָט זי שוין אָנגעזאָגט אַ פרישען קאַמף דער כאָרוואַטישער אָפּאָזיציע.

און סאַר די דאָזיגע הויכע צילען איז עס אויסגעבּראָכען די וועלט-מלחמה? און צוליבּ זיי ווייבּען עס פון אונטער דער ערד צעהן מיליאָן פאַר דער צייט אויסגעלאָשענע לעבּענס?

דאָס איז די גרעסטע זינלאָזיגקייט פון אונזער צייט.

ו. ט.

די עוואַקואַציע פון ריינ=געבּיט

און די איינהייטליכקייט פון די ווער=סאַילער זיגער בּנוגע דייטשלאַנד.

די פראַגע וועגען עוואַקואירען דעם ריין-גע-בּיט, וואָס ווערט אַזוי שטאַרק אַרויסגערוקט אין דער לעצטער צייט דורך דייטשלאַנד ווערט אַקטועל, און מיט דער דאָזיגער פראַגע הויבּען זיך אָן ערנסט בּעשעפטיגען די מאַסגעבּענדסטע קרייזען פון דער וועלט-פּאָליטיק.

דער דייטשער אויסערן-פּאָליטיק, וואָס ווערט אָנגעפיהרט דורך שטרע-עמאַנען, איז געלונגען פאַר זיין פאָרערונג צו געווינען אויסער אַלע קרייזען אין דייטשלאַנד, אויך די ראַדיקאַל-סאָציאַליסטישע אין פראַנקרייך, און איצט האָט זיך אויך דער קאָנגרעס פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל אַרויסגעזאָגט פאַר דער עוואַקואַציע פון ריין-געבּיט.

געגנוינט צו דער דאָזיגער שטעלונג אין גע-וויסע פּרטים איז אויך געווען דער ענגלישער אויס-סערן-מיניסטער טשעמבּערלען, און אין די פּאָלי-טישע קרייזען האָט מען זיך ערנסט גערעכענט מיט דעם אַקטועל-געוואָרענעם פּראָבּלעם, שטרעזעמאַן האָט אפילו די פראַגע וועגען דעם געדאַנק אויפ-הויבּען אויף דער קאָנפערענץ אין פּאַריז, בּיים אונטערשרייבּען דעם קעלאָג-פּאַקט. די פראַנצויזישע קרייזען האָבּען זיך בּעמיהט מאַכען אומעגליך אַזאַ אַרויסטריט און קעלאָג האָט שוין אָנגעזאָגט, אַז קיין שום פראַגען וועלען נישט בּעריהרט ווערען, דערווייל איז געוואָרען בּעוואוסט, אַז טשעמבּערלען איז קראַנק געוואָרען, און אַז איהם וועט אויף דער סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראַט און פון דער פעלקער-ליגע פערטרעטען לאָרד קושענדום. דער אומשטאַנד וועט גורם זיין צו דעם, אַז די פראַגע וועט מוזען אָפּגעלעגט ווערען, פון וואָס פראַנק-רייך אַגב וועט נישט זיין שטאַרק אומצופרידען.

די אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליטישע וועלט האָט זיך שוין צוגעוואוינט צו דעם געדאַנק, אַז די עוואַ-קואַציע פונ'ם ריין-געבּיט זאָל פאָרקומען פאַר דעם טערמין, וואָס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אינ'ם ווערסאַילער טראַקטאַט. די נאָרמאַלע ענטוויקלונג פון דייטשלאַנד פאָדערט עס פאַר איהר אומבּעדינגט און זי שטרענגט אָן אַלע איהרע פּוחות, כדי דאָס צו דערגרייכען.

אין 1923 האָט בּאַלפור אין דער נאָטע פון דער ענגלישער רעגירונג פעסטגעשטעלט, אַז די ענגלישע רעגירונג וויל נישט פון איהרע בּעלי-חובות מעהר ווי זי אַליין דאַרף צאָהלען אַמעריקאַ, מיט אַנדערע ווערטער — ווען דייטשלאַנד און אַמע-ריקאַ וואָלטען דערצו מסכים געווען, וואָלט ענג-לאַנד איהר חוב פון דייטשלאַנד איבּערגעוויזען אַמע-ריקאַ און וואָלט זיך אינגאַנצען אַרויסגערעדט פון די אָפּרעכנונגען, און נישט געהאַט צו דייטשלאַנד קיין שום טענות, אַנדערש איז עס מיט פראַנק-רייך, זי וויל דערהאַלטען פון דייטשלאַנד מעהר: זי האָט חשבּונות פאַר די חרוב געוואָרענע גע-בּיטען; בּעלגיען, וועלכע האָט שוין דערהאַלטען פון דייטשלאַנד מעהר, ווי זי אַליין האָט בּעצאָהלט אַמעריקאַ, האָט שוין פערפרייכט דעם איבּער-פלוס און וועט אויך נישט מסכים זיין צו ענדערען די צאָהלונגען פון דייטשלאַנד. און על פּי כלל, אַמע-ריקאַ וויל אפילו נישט הערען וועגען אָפּזאָגען זיך פון איהרע חובות אין אייראָפּע, אַלזאָ דער דאַוועס-פּלאַן בּלייבּט דערווייל, ווי בּיז איצט.

דערווייל איז בּעוואוסט געוואָרען, אַז ענגלאַנד האָט געשלאָסען מיט פראַנקרייך אַן אָפּמאַך, לויט וועלכען פראַנקרייך בּעגרעניצט איהרע ים-ענט-וואָפּנונגען, און בּעקומט דערפאַר די פולע פריי-הייט אויפ'ן קאָנטינענט. בּיים דעם שיין פונ'ם דאָ-זיגען אָפּמאַך ווערט די קאָנפערענץ אין פּאַריז, וואָס דאַרף אונטערשרייבּען דעם קעלאָג-אָפּמאַך פערוואַנדעלט אין אַ קאָמעדיע, וואָס טרעפט אין דער ערשטער רייה די פעראייניגטע שטאַטען, בּפרט, ווייל איהרע בּעמיהונגען אויף דער גענפער קאָנפערענץ צו בּעגרעניצען די ענטוואָפענונגען האָ-בּען זיך פערענדיגט מיט גאָרנישט.

דער דאָזיגער אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך איז אַגב געקומען צום אויסדרוק אין די קומענדיגע מילי-טערישע מאַנעווערס, וואָס פראַנקרייך אָרדענט איין אינ'ם אָקופּירטען ריין-געבּיט. אין די דאָזיגע מאַ-נעווערס זאָלען זיך אויך בּעטייליגען די אירלענדי-שע הוזאַרען, אַלס אַן ענגלישע אָפּטיילונג פונ'ם אָקופּאַציע-מיליטער. אַנ'ערשיינונג, וואָס דאַרף דע-מאָנסטרירען די איינהייטליכקייט פון די ווערסאַילער זיגער בּנוגע דייטשלאַנד, וועלכע מוז אויספיהרען איהרע פערפליכטונגען, ווי שווער זיי זאָלען נישט זיין.

די דייטשע פּרעסע איז שטאַרק אויפגערעגט פון דעם פאַל, און זי פערלירט דעם רוהיגען טאָן, בּפרט נאָך, ווען טשעמבּערלענס פערטרעטער איז בּעקאַנט אַלס געגנער פון דייטשלאַנד און וועט זיכער נישט וועלען איצט פיהרען קיין שום אונטער-האַנדלונגען וועגען די פאַר'מלחמה'דיגע-חובות, דאַ-וועס-פּלאַן, ריין-אָקופּאַציע א. א. וו.

אָבּער דייטשלאַנד, וועלכע איז אַ מיטגליד אין דער פעלקער-ליגע וועט די געלעגענהייט אויפצו-הויבּען די פראַגע נישט אַדורכלאָזען און מיר וועלען נאָך גאַנץ בּקרוב זיין עדות פון אַ פערשאַרפטען פּאָליטישען קאַמף אויף די נאָהענטסטע זיצונגען פון דער פעלקער-ליגע.

בּרבּש.

2 kremy

potrzebne są dla racjonalnej pielęgnacji cery, która prowadzi do piękności.

Krem Elida Co Godzinę odżywia skórę, ochrania ją i leczy. Nie błyszczy i nie klei się. Nie tłuści, lecz nadaje skórze matową białość alabastru.

Elida Coldcream użyty na noc, doprowadza do skóry potrzebną ilość tłuszczu. Zapobiega pękaniu i pierzchnięciu skóry.

KREMY ELIDA

אבּי גאַנגבּאַרע סחורה!

לייען=און=לערן=שטאָף אין סאָוועט=רוסלאַנד.

ווען די אייניקלעך אָדער אוראייניקלעך פון מאַרקסיזם — די אַזוי-גערופענע „קאָמסאָמאָלצע״ און סטודענטען, זאָלען זיך וועלען איינשאַפען אַ בּיבּליאָטעק פון מאַרקסיזם, און קודם כל טאַקע מאַרקס'ן אַליין — מוז ער פריהער ווערען אַ נעפּמאַן אָדער לכל הפחות אַ קוואַליפיצירטער אַר-בּייטער, כדי ער זאָל זיין בּכח אויסצוגעבּען אַזוי פיל געלד פאַר די „אבות״ פון דער אָקטאָבּער-רעוואָלוציע: פאַר מאַרקס, פּלעכאַנאָוו, לענין און אַנדערע.

עס קלינגט אַבּיסעל קאָמיש און אפילו אומ-גלויבּליך, אַז אויף דעם עלפטען יאָהר פון דער אָקטאָבּער-רעוואָלוציע זאָלען די ווערק פון קאַרל מאַרקס ערשיינען ערשט אין אַ דריטער אויפלאַגע, מיט אַ טיראַזש פון סך-הכל פופצעהן טויזענט עקזעמפּליאַרען.

ראָס הייסט, אַז די דריי-מיליאָניגע אַרמעע פון קאָמוניסטען און קאָמסאָמאָלצעס, וואָס פאַר זיי איז דאָך שוין געוויס אַ חוב צו שטודירען דעם מאַרקסיזם מיט אַלע מפרשים זיינע, האָבּען אין משך פון עלף יאָהר אויסגעקויפט בּיי אַ וועלכע-נישט-איז דרייסיג, פינף-און-דרייסיג טויזענט עק-זעמפּליאַרען פון קאַרל מאַרקס דריי-בּענדיגע ווערק.

קירצער געזאָגט, קומט אויס, אַז אין משך פון אַ יאָהר ווערען פערקויפט אין דורכשניט נישט מעהר ווי אַ 3 טויזענט עקזעמפּלאַרען פון קאַרל מאַרקס, וואָס דער גרעסטער טייל זייערער געהט זיך געוויס פאַנאַנדער איבּער די בּיבּליאָטעקען און לעהר-אַנשטאַלטען פון סאָוויעט-רוסלאַנד, און הלואי זאָל איין קאָמוניסט פון צעהן טויזענט פערמאָגען בּיי זיך אין דער היים דעם „קאַפּיטאַל״ פון מאַרקס'ן, אויף וועלכען ער אַליין (דער קאָמוניסט) האָט געמוזט אויסגעבּען אַ גאַנצען קאַפּיטאַל... וואָרים פאַר די דריי בּענדער פון קאַרל מאַרקס מוז מען בּעצאָה-לען איבּער 10 רובּל, און פאַר די ווערק פון פּלעכ-אַנאָוו'ן — נאָך אַ סך מעהר. אפילו די ווערק פון לענינ'ען קאָן מען נאָך ער היום נישט בּעקומען אין אַ בּיליגער פאָלקס-אויסגאַבּע, נישט געקוקט אויף דעם, וואָס יעטוועדער קאָמוניסט נויטיגט זיך אין לענינ'ען, ווי אַ פיש אין וואַסער.

דאָס געמליכע איז אויך מיט בּיכער פון וויסענשאַפטליכען כאַראַקטער, ווי בּיכער איבּער טעכ-ניק, בּור-פראָצעסען און דאָס גלייכען, וואָס זענען אַזוי וויכטיג פאַר דעם אויפקומענדינען דור, דעם בּויער פונ'ם סאָציאַליזם, און אפילו די קלאַסיקער פון דער רוסישער ליטער-ראַטור, אָהן וועלכע מען קאָן נישט מאַכען די נייסיגע קולטור-רעוואָלוציע, ליגען אויך אין די שויפענסטער פון די בּיכער-מאַגאַזינען, בּעשטעמ-פּעלט מיט די מקחים פון צוויי-דריי און פיר רובּל, וואָס אַ פּשוט'ער עמך-לערער, ווער רעדט נאָך אַ סטודענט אָדער שילער זענען לחלוטין נישט בּכח אויסצוגעבּען.

ראָס איז אָבּער אַ נאַטירליכע ערשיינונג. וואָרים אפילו די מלוכה-פערלאַגען, ווער רעדט שוין פון די האַלבּ-פּריוואַטע, אָריענטירען זיך נישט לויט דער קלאַסען-פּאָליטיק פון לאַנד, נאָר לויט דער קעשענע-פּאָליטיק. זיי (די פערלאַגען) גיבּען אַרויס לכתחילה אַזעלכע בּיכער, וואָס זענען גאַ-ראַנטירט מיט ערפאָלג, און עס מאַכט זיי נישט אויס, אויב די בּיכער וועלען קאָנען קויפען נאָר נעפּליט, ספּעציאַליסטע און די אויבּערשטע צעהן טויזענט, אַבּי נאָר דאָס בּוך זאָל נישט ליגען ווי אַ שטיין אויף די פּאָליצעס און שווערער מאַכען זייער בּיודזשעט, ווייל דער בּיודזשעט איז דאָך אַ מלוכה'שער, ד. ה. אַ פּראָלעטאַרישער.

דעריבּער טאַקע איז קיין וואונדער נישט, ווען דער מאָסקווער מלוכה-פערלאַג אַליין האָט לעצטענס אַרויסגעגעבּען די ווערק פון דעם זעלבּסטמאָרד-בּעגאַנגענעם סערגעי יעסענין אין 140,000 (הונ-דערט און פערציג טויזענט) עקזעמפּלאַרען!

איהר דאַרפט וויסען זיין, אַז לויט די אַפּאָ-לאָגעטען פון דער „פּראָלעטאַרישער ליטעראַטור״ איז יעסענין פונקט אַ אַ אָפּיום פאַר דעם נייעם דור, ווי „רעליגיע איז אַנ'אָפּיום פאַר'ן פאָלק״. אונטער דער ווירקונג פון יעסענינ'ען האָט שוין נישט איין יונגערליכער בּעגאַנגען זעלבּסטמאָרד, און שוין נישט איין יונגערליכער אַראָפּ פונ'ם קאָמוניסטישען דרך הישר, כאָטש יעסענין, אגב, איז איינער פון די בּעסטע פּאָעטען פון רוסלאַנד פאַר דעם לעצטען יאָהרהונדערט, און אַזוי ווי יעסענין ווערט שטאַרק געלייענט און געליבּט, האַלט דער מלוכה-פערלאַג פאַר וויכטיגער צו פערפלייצען דעם בּיכער-מאַרק מיט יעסענינ'ען און „אָפּליינען אַז אַ זייט״ מאַרקס'ען און לענינ'ען, וועלכע זענען נישט אַזוי „אַקטועל״ פאַר דעם מאָדערנעם לעזער פון סאָוויעט-רוסלאַנד...

פונ'ם פערלעגערישען שטאַנדפּונקט זענען, קאָנ-טיג, אויך נישט אַקטועל די קלאַסיקער פון דער רוסישער ליטעראַטור, ווי פּושקין, לערמאָנטאָוו,

(ווייטער זעה לעצטע זייט)

ניײער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבן

ניײער פאָלקסבלאַט

12 זונטאָג | כו אב תרפ״ח

אויגוסט

זון-אויפגאַנג 4.05
זון-אונטערגאַנג 7.19

רעגיסטראַציע פון האַנדעל- און אינדוסטריע-אונטערנעמונגען

ווי אַזוי עס קומט פאָר די רעגיסטראַציע.

(מ) אויפ'ן סמך פון דער פעראָרדנונג פון האַנדעלס־מיניסטעריום פון 12־טען מאַי ה. י. איז די היגע וואָיעוואָדזשאַפט צוגעטרעטען צו דער רעגיסטראַציע אין דער גאַנצער וואָיעוואָדזשאַפט פון די אַלע אונטערנעהמונגען, וועלכע זענען ענטשטאַנען נאָכ'ן 16 דעצעמבער 1927 יאָהר.

די רעגיסטראַציע ווערט געפיהרט אויף פאָלגענדען אופן: ווער עס פיהרט אַן אונטערנעהמונג אין אַ שטענדיגען זיצונגס־אָרט דאַרף וועגען דעם אָנמעלדען, אין דער פראָווינץ — דער הויפּטסטאַראָסטווע אין לאָדז — און מאַגיסטראַט, שפּעטסטענס ביז'ן 1־טען סעפּטעמבער ה. י.

אין דער אָנמעלדונג וועגען דער אונטערנעהמונג דאַרף אָפּגעגעבען ווערען: 1) דער נאָמען, פאַמיליען־נאָמען, עלטער, וואוינונגס־אָרט און מלוכה אָנגעהעריגקייט פון געשעפטס־אייגענטימער.

2) די אַרט פון דער אונטערנעהמונג — וואָס, למשל עס ווערט אויסגעאַרבייט, אויסגעפערטיגט א. ד. ג. 3) דאָס אָרט, וואו די אונטערנעהמונג געפינט זיך, 4) די פירמע, אונטער וועלכער די אונטערנעהמונג פיגורירט, 5) אויסער דעם דאַרף צו דער אָנמעלדונג צוגעלעגט ווערען אַ פּאַטענט פון 1927 יאָהר, אָדער, ווען דער פּאַטענט איז פערלוירען געגאַנגען — אַ בעשייניגונג, אַז אַ פּאַטענט אויפ'ן 1927 יאָהר איז אויסגעקויפט געוואָרען, עווענטועל אַ בעשייניגונג פון דער פינאַנץ־קאַמער, אַז די געגעבענע אונטערנעהמונג איז פטור פון אויסקויפען אַ פּאַטענט.

אויסער די אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען מוזען אויך רעגיסטרירט ווערען אַלע אַרבייטס־ווערקשטאַטען.

די אַרבייטער, וועלכע מעלדען אָן זייערע וואַרשטאַטען אָדער אונטערנעהמונגען דאַרפען נאָך, אויסער די אויבנאָ־יסגערעכענטע דאַטען פון 5—1 צולעגען צו דער אָנמעלדונג, אַ בעשייניגונג פון געמינע־אַמט אָדער פון מאַגיסטראַט, וועלכע בעשטעטיגט דעם פאַקט, אַז דער אַרבייטער, אַרבייט שוין אַ אַ־אונ־אַ־אַ צייט זעלבסטשטענדיג א. ד. ג.

אויסער דעם דאַרפען אויך רעגיסטרירט ווערען אַנדערע אונטערנעהמונגען אויסער די דערמאָנטע אינדוסטריע און אַרבייטס־אונטערנעהמונגען.

די אַלע וואָס מעלדען אָן זייערע אונטערנעהמונגען דאַרפען אויך, ווי אין די ערשטע צוויי פאַלען אויפגעבען די דאַטען פון 1—5— און אַ בעשייניגונג, גראָד, ווי ביים אָנמעלדען אַרבייטס־וואַרשטאַטען.

ווייטער דאַרפען אויך רעגיסטרירט ווערען אַלע קאָנצעסיאָנירטע אונטערנעהמונגען.

צו דער רעגיסטראַציע דאַרף מען צוגעבען די אַלע אויבנדערמאָנטע דאַטען פון 1—5, אויסער דעם דאַרף מען ביילעגען די קאָנצעסיע, עווענטועל, דעם נומער און דאַטום, אונטער וועלכע די קאָנצעסיעס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען.

אויב די אונטערנעהמונג ווערט געפיהרט נישט דורכ'ן אייגענטימער פון דער קאָנצעסיע, נאָר פון אַ פערטרעטער, אָדער פאַכטער, דאַרף צו דער רעגיסטראַציע אויך אָנגעגעבען ווערען אַלע דאַטען, וועלכע האָבען אַ שייכות צו דעם בעטרעפענדען פערטרעטער אָדער פאַכטער.

הוספה-אַקציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

(—) אין לאָקאַל פון קלאַסען-פעראיין פון די אַרבייטער אין די טעקסטיל-אינדוסטריע איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די פאַבריקס-דעלעגאַטען.

די דעלעגאַטען האָבען בעפולמעכטיגט דער פערוואַלטונג פון פעראיין צו קינדיגען דעם הויפּט-אָפּמאַך, און אָנצוהויבען אַ הוספה-אַקציע.

* * *

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער מעגליכקייט, פון אַ נייער הוספה-אַקציע אין דער טעקסטיל-אַרבייטערשאַפט, דערוויסען מיר זיך, אַז מאָרגען וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון די פערוואַלטונגען פון אַלע דריי אַרבייטער-פעראיינען, אויף וועלכע עס זאָל אָנגענומען ווערען אַ דעצידירענדער בעשלוס.

די זיצונגען וועלען פאָרקומען מאָרגען, כדי די פעראיינען זאָלען האָבען די מעגליכקייט צו קינדיגען דעם אָפּמאַך, נאָך פאַר'ן 15-טען פון דעם חודש.

אין דער ווידזעווער-מאַנופאַקטור

וועט מען ווייטער אַרבייטען ביינאַכט.

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פערבאָט פון די נאַכט-אַרבייט אין די היגע פאַבריקען, האָט דער דירעקטאָר פון דער „ווידזעווער-מאַנופאַקטור" ערקלעהרט, אַז דער דערמאָנטער פערבאָט קען נישט חל זיין אויף די נאַכט-אַרבייט אין דער „ווידזעווער-מאַנופאַקטור", צוליב דעם, וואָס זייערע פאַבריקען פראָדוצירען מאַטעריאַלען פון עגיפּטישען, גאַנץ פיינע גאַרענס, ווי נומ. 60, 80, 100 און 120-יגער, וועלכע זענען ספּעציעל בעשטימט אויף עקספּאָרט און קאָנקורירען מיט די אויסאַרבייטונגען פון אַלע אויסלענדישע פאַבריקען. דעריבער, ווען מען וואָלט אין די דערמאָנטע פאַבריקען נישט געטאָרט אַרבייטען ביינאַכט, וואָלט די פאַבריק געמוזט אויפהערען צו עקספּאָרטירען זייערע אויסאַרבייטונגען קיין אויסלאַנד און דאָס וואָלט גורם געווען צו אַן'אימפּאָרט פון וועלכען דער מלוכה'שער האַנדעלס-בילאַנץ וואָלט שטאַרק געליטען.

פּאָליטישע אַרעסטען.

(—) די פּאָליטישע פּאָליציי האָט זיך דערוואוסט, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן לעגיאָנען-צוזאַמענפאָהר אין ווילנע, גרייט זיך דער היגער קאָמוניסטישער יוגענד-פעראיין, אין דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת אויף די טראַמוואַי-דראָטען אַרויסצוהענגען רויטע פעהנער און אַנטי-מלוכה'שע לאָזונגען און זי האָט דעריבער פערשטאַרקט איהרע פּאַטרולען אין די גאַסען.

אויפ'ן רוג פון זגייניקאָווע און צעגעלניאַנאַ האָט אַ פּאָליציי-פּאַטרול פערהאַלטען צ יי יוגענדליכע: ס. ווינטער'ן און ט. העניג'ן, וועלכע האָבען געהאַט ביי זיך אייניגע קאָמוניסטישע טראַנספּאַראַנטען.

אין דערזעלבער צייט האָט אַ פּאָליציי-פּאַטרול אויף רוג וואולטשאַנסקאַ און ראַדוואַנסקאַ פערהאַלטען דריי יוגענדליכע, וועלכע האָבען מיט אייל-פאַרב געפּרובט אויפשמירען אויף די מויערן אַנטי-מלוכה'שע לאָזונגען.

די פערהאַלטענע זענען אָפּגעשטעלט געוואָרען אין דער 5. בריגאַדע פון דער אויספאָרשונגס-פּאָליציי.

שטיצע פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע.

(ז) דאָס אויסצאָהלען די אונטערשטיצונגען פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע וועלען פון יעצט אָן פאָרקומען נישט אין אַרבייטסלאָזען-פאָנד נאָר אין דער קראַנקען-קאַסע. די אויסצאָהלונגען וועלען פאָרקומען יעדען סוף פון פערגאַנגענעם חודש.

וועגען יעדען פאַרפאַל פון אַרבייטסלאָזיגקייט, וואָס איז בערעכטיגט צו בעקומען אונטערשטיצונג, דאַרף פון איצט אָן געמאָלדען ווערען אין דער קראַנקען-קאַסע.

הלוואות אויף בוי־צוועקען.

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט די קורץ־טערמיניגע הלוואות פון דער באַנק גאָספּאָ׳. קראַיאָוועגאָ אויף בוי־צוועקען, איז כדאי צו בעמערקען, אַז די קאָנווערסירונג בערוהט אויפ'ן בייט פון דער קורץ־טערמינינער, אויף אַ לאַנג־טערמיניגער הלוואה, וועלכע ווערט אַרויסגעגעבען א״ף אָבליגאַציעס אָדער פאַנד־בריף פון דער באַנק גאָספּ. קראַיאָזעגאָ. די פּאַפּירען ווערען אין דער באַנק אָנגענומען ליטוך נאָמינאַלען קורס.

די לאַנג־טערמיניגע הלוואה איז ווייניגער פּראָצענטירט פון דער קורץ־טערמיניגער; דער יעהרליכער פּראָצענט צוזאַמען מיט דער 25־יעהריגער אַמאָרטיזאַציע בעטרעפט אַרום 6 מיט אַ האַלב פּראָצענט יעהרליך.

די קאָנווערסיע פון דער קורץ־טערמיניגער הלוואה קען פאָרקומען ערשט נאָכ'ן אויספערטיגען פון דער געביידע, דערביי דאַרף מען ביי דער קאָנווערסירונג צושטעלען אַ בעשייניגונג פון אויפבוי־קאָמיטעט, אַז די געביידע איז אויפגעשטעלט געוואָרען לויט'ן בוי־פּלאַן, וועלכער איז פאָרגעלעגט געוואָרען ביים בעקומען דער הלוואה, און אַז די געביידע וועט אָפּגעגעבען ווערען אויף וואוינונגס־צוועקען.

געלעגט דעם ערשטען ציגעל אין פונדאַמענט פון די אַרבייטער־הייזער.

(מ) נעכטען אַרום צוויי אַ זייגער נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען דאָס פייערליכע איינמויערן די ערשטע ציגעל אין פונדאַמענט אונטער די אַרבייטער־הייזער אויף קאָנסטאַנטינער פּאָלעשיע.

אין דער פייערונג האָבען זיך בעטייליגט: וויצע־פּרעזידענט ד״ר וויעלונסקי, לאַווניק איזרעבסקי, סעקרעטאַר פון בוי־קאָמיטעט פון די אַרבייטער־הייזער ה' בושאַלקעוויטש, דער לייטער פון דער פּרעסע־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט רעד. רודזשינסקי, די בוי־אונטערנעהמער און די אַרבייטס־לייטער.

אויף אַ פעראָרדנונג פון וויצע־פּרעזידענט ד״ר וויעלונסקי, וועלען אַלע אַרבייטער פון דער בוי פון די אַרבייטער־הייזער בעקומען פאַר'ן נעכטיגען טאָג, אַנ'אויסערגעוועהנליכע גראַטיפיקאַציע.

גרויסע גנבה ביי א אינדוסטריעלער.

(—) דער גאַרבערייִ־אייגענטימער ה. טעאָטאָר קאַרש, האָט זיך אַרויסגעצויגען פון זיין ווילע, וועלכע האָט זיך געפונען אין גאָרטען אויף זגערזשער 140 און האָט זיך מיט זיין פאַמיליע איבערגעצויגען אין דאָרף אַריין. דערביי האָט ער אַלע טירען פעסט צוגעשלאָסען און די שליסלען גענומען צו זיך, זייענדיג אַזוי אַרום זיכער, אַז קיין גנב וועט שוין דאָרט נישט אַהין.

דאָס צימער פון דער בעדינערין איז געבליבען אָפען און זי פלעגט טאַקי אַלע טאָג אַהינקומען, געבען אַ קוק צו אַלץ איז אין אָרדנונג.

אַהינקומענדיג דאָנערשטאָג אין דערפריה, האָט זי בעמערקט, אַז איהר צימער איז עפּיס נישט אין אָרדנונג. זי האָט דערום באַלד אַלאַרמירט דעם דירעקטאָר פון דער גאַרבעריי, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דער ווילע האָבען גנ'בעלי־באַטעוועט אומגעבעטענע געסט. דער דירעקטאָר האָט תיכף טעלעפאָניש אַרויסגערופען דעם ווילע־אייגענטימער ה' קאַרש און נאָך אַ גענויען איבערזיכט, האָט ער פעסטגעשטעלט, אַז מ'האָט איהם פון שטוב אַרויסגענומען 7 טייערע פעלצען און אַ זילבערען בעשטעק פאַר 36 פּערזאָן. די גנבה ווערט אָפּגעשאַצט אויף 50 טויזענד זלאָטעס.

פּאָליציי פיהרט אַנ'ענערגישע אויספאָרשונג.

בילינגער געוואָרען ברויט.

(—) נעכטען איז אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע־פּרעזידענט ה' ד״ר וויעלונסקי פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער שטאָטישער קאָמיסיע פעסטצושטעלען די פּרייזען פון געבעקס.

אויף דער זיצונג איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערקלענערען דעם פּרייז פון געבייטעלטען, 65־פּראָצענטיגען קאָרן־ברויט פון 64 גראָשען — אויף 60 פאַר אַ קילאָ און פון ראַזאָווע־ברויט פון 55—ביז 500 גראָשען פאַר אַ קילאָ און פון ווייצענמעהל — פון 1.20 ביז 1.15 פאַר אַ קילאָ, פון ווייצענמעהל (55 פּראָצענטיגען) אין רעטייל פון 88 גראָשען, ביז 82 גראָשען פאַר אַ קילאָ.

אַ ייִד אומגעקומען אונטער אַנ'אויטאָ.

(ז) אונטער'ן אַדורכפאָרענדען אויטאָ אויף פּריי-הייטס-פּלאַץ 2, איז אַרונטערגעפאַלען דער 50 יעהריגער אַבּרהם ברייטשטיין פון ווסכאָדניא 40.

ברייטשטיין האָט בעקומען אַ מוח-צערשיטערונג און עס זענען איהם צעבראָכען געוואָרען צוויי ריפּען.

אַ, אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד איז ברייטשטיין אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

אויף לעווא-קעלמא וועט שוין זיין ליכטיגער.

(מ.) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די איינוואוינער פון לעווא-קעלמא האָבען זיך בעקלאָגט, אַז די עלעקטרישע בעלייכטונג פונקציאָנירט נישט געהעריג אויף זייער גאַס, האָט די אָפּטיילונג פון די שטאָט'שע אונטערנעהמונגען ביים היגען מאַגיסטראַט אַדורכגעפיהרט אַן אינספּעקציע, און האָט פעסטגעשטעלט, אַז די טענות זענען גערעכטע און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו אינטערווענירען ביי דער שטאָטישער עלעקטראָווניע, אַז די בעלייכטונג אויף דער דערמאָנטער גאַס זאָל געבראַכט ווערען אין אָרדנונג אריין.

לעצטע 2 טעג!

CYRK MEDRANO

אין מענאַזשעריע

אין לאָדז

Al. Kościuszki 75/77.

קאָלאָסאַלער פּראָגראַם! 15 דרעסירטע לייבען. עלעפאַנט, 25 פערד, וועלט-אַטראַקציעס, קאַמף צווישען מענש און לייב א. ז. וו. אָנהויב 8.30 אָוו.

היינט זונטאָג 2 פאָרשטעלונגען.

אויף דער נאָכמיטאָג-פאָרשטעלונגען צאָהלען קינדער האַלבע פּרייזען. אויף גאַלעריע נאָר 50 גר.

מאָנטאָג 8.30 אָוו. לעצטע פאָרשטעלונג.

ייִדיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

4 לעצטע געזעגנונגס-פאָרשטעלונגען פון דער טרופּע צוזאַמען מיט'ן אַמעריקאַנער סטאַר בעני אַדלער.

היינט זונטאָג, דעם 12-טען, 9 אָוונד

בלינד אויס ליבע

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון ליבין.

הויפּטראָל יאָזעף — בעני אדלער.

ערשטער אויפטריט פון בעקאַנטען אַרטיסט

יוליוס ראַקאָוו

מאָנטאָג, ד. 13-טען, 9 אָוונד, גרויסע פּאָפּול. פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2,50

גאָט, מענש, טייוול

אין 4 אַקטען מיט פּראָלאָג פון י. גאָרדין.

הע שעלע דובראָוונער — בעני אַדלער.

ראָל „אוריאל מוק" — י. ראַקאָוו.

דינסטאָג, דעם 14 טען אוגוסט, 9 אָוונד

לעצטע געזעגנונגס=פאָרשטעלונג

גרויסע איבעראַשענדע פאָרשטעלונג

בעני אדלער צום ערשטען מאָל אין לאָדז אלס

האַמלעט

טראַגעדיע אין 5 אַקטען פון וו. שעקספּיר.

הויפּטראָל האַמלעט — בעני אַדלער.

ווער עס קומט אויף האַמלעט בעקומט צום אָנדענקען אַ בילד פון בעני אַדלער מיט אַ געדרוקטע רעקלאַמאַציע.

מיטוואָך, דעם 15-טען אויגוסט, 9 אָוונד

צו פּאָפּולערע פּרייזען

עהרען=אָוונד פון

בעני אדלער

דער ווילדער מענש

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון י. גאָרדין.

הויפּטראָל למך — בעני אַדלער.

צום שלוס אַ קאָנצערט פון אַלע אַרטיסטען.

אין די אַלע פּיעסען נעמען אָנטייל די ניי־אַנגאַזשירטע יונגע אַרטיסטין פון זאַכלאָווסקי'ס טרופּע רבקה נערה, אַרטיסט און זינגער פון ווילנער פאָלקס טעאַטער מ. טרילינג.

אַלע פּיעסען זענען רעזשיסירט פון בעני אדלער. אימפּרעסאַריאָ: סאַלאָמאָן קוסטין.

מוזיקאַל. לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמינ.: אַ. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַבאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז, צעגעלניאנא 4. פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20.

דאנערשטאג, ד. 16. ה. ח. פינקטליך 8.30 אוו. קומט פאר

א גרויסער מאסען=מיטינג „די נייע תקופה אין ציוניזם"

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ל. לעווי טע (מיטגליד פון אקצ. קאמ., פארז. פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען),

ד"ר מ. הינדעס (מיטגל. פון אקצ. קאמ.), רעד. י. העפטמאן מיטגל. פון אקצ. קאמ.), מ. לימאן (מיטגל. פון ציונ. קאמ. אין לאדז) א. א.

בילעטען צו בעקומען: אין ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4), מ. ה. גורין (נאוואמיעסקא 15), מ. זארעק (רזשגאווסקא 18), מ. פעלטא (גלובנא 57)

און אין טאג פון מיטינג אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

פערזאמלונג פון קליינהענדלער.

אינטער'ן פארזיץ פון ה' הענריק עהרליך איז פארגעקומען די פערזאמלונג פון קליינהענדלער-פעראיין פיעטריקאווער 6.

ס'איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען האנדעלס-שעה'ן. ה' מינק, ווייזט אן אויף דער טרויעריגער לאגע פון די יודישע קליינהענדלער, וועלכער איז געצוואונגען צוויי טעג אין וואך צו האלטען דאס געשעפט געשלאסען, די לעצטע פערארדנונג האט איהם שטארקער געטראפען מיט דעם וואס ער מוז נאך דאס געשעפט עפענען מיט א שעה שפעטער ווי פריהער, ד.ה מען האט פערקירצט דעם האנדעל מיט 6 שעה אין וואך וועניגער, מען דארף דערום אויספועל'ן ביי דער געהעריגער מאכט; מ'זאל ערלויבען שבת-אווענד האלטען אפען מיט דריי שעה לענגער; עס זאגען זיך ארויס די ה"ה: גאטליב, מאשקאוויטש, לובאשיצקי, צינאמאן, דזשאלאווסקי, יאסקאוויטש און אנד.

צום סוף ווערט אנגענומען א געהעריגע רעזאלוציע בנוגע דער האנדעלס-צייט. גלייכצייטיג איז אנגענומען געווארען א פראטעסט געגען וואלארידזירען דאס דירה געלד אויף 172 פראצענט.

אויפ'ן פארשלאג פון ה' דזשאלאווסקי איז געווארען בעשלאסען ארויסצושיקען א דעלעגאציע צום פרעזעס פון סאנד-אקרעגאווי (קרייז-געריכט), אז מ'זאל פערקלענערן ביז'ן מינימום דעם אבצאהל פון רעגיסטרירען האנדעלס-אונטערנעהמונגען פאר קליינהענדלער.

———:o:———

בערויבט א יודישען סוחר.

(—) א געוויסער בעריל זווגער פון טאמאשאוו, האט צוזאמענגעקליבען אפאר גילדען און געגאנגען קיין לאדז אריין איינקויפען א ביסעל סחורה.

ארום פארנאכט איז ווינער אנגעקומען קיין פאביאניץ, וואו פאר אפאר גראשען האט ער בעקומען אנ'אכסניא איבערצונעכטיגען.

אין דער אכסניא האט זיך ווינער בעקענט מיט נאך דריי ביישלעפער, פאר וועלכע ער האט דערצעהלט, אז ער האט אביסעל געלד און געהט קיין לאדז איינקויפען סחורה.

פארטאג האט זיך ווינער אויפגעכאפט און צוזאמען מיט זיינע דריי, נייע בעקאנטע געמאכט זיך גרייט צו דער „רייזע" קיין לאדז, קומענדיג הינטער ווידזעוו אני ווערדעל אריין, זענען איהם די דריי בעקאנטע בעפאלען און ביי איהם צוגערויבט זיין גאנץ פערמעגען, וואס איז בעשטאנען פון 146 זלאטעס און, כדי ווינער זאל זיי נישט קענען נאכלויפען, האבען זיי איהם אראפגעצויגען די שטיוועל, ווינער איז דאן צוריקגעגאנגען קיין פאביאניץ, וואו ער האט פון דעם רויב-אנפאל געמאלדען דער פאליציי.

———

א גרויסע שרפה אין פאביאניץ.

פרייטאג איז אין פאביאניץ אויף קאשטשושקי 46 אויסגעבראכען א געוואלדיגע שרפה.

אין רעדמאנטען הויז געפינען זיך א האלצערנע שאפע, וועלכע איז טיילוויז אינגערגעארבייט געווארען אויף אנ'אויטאגאראזש. נעכטען נאכמיטאג, בעת דער שאפער כעלמינסקי האט גערייניגט אנ' אויטא האט זיך פלוצלינג רער בענזין, וואס האט זיך געפינען אין רעזערוואר אנגעכאפט פון זיין פאפיראס און דער אויטא איז געשטאנען אין פלאמען. צום גליק האט דער שאפער נישט פערלוירען דאס גלייכגעוויכט; ער האט באלד אויפגעראלט די טירען און ארויסגעפיהרט די איבריגע אויטאס.

די שאפע, וועלכע האט זיך פון ברענענדיגען אויטא באלד אנגעכאפט און האט בעדראהט צו פערברענגען די אנגעמויערטע דריי-שטאקיגע אפיצינע, האבען די שטאטישע פייערלעשער, נאך א פאר שעה'דיגער ארבייט איינגעלאשען.

אכטונג, לאקאטארען!

(—) אייניגע הויז-אייגענטימער'ס האבען אין זייערע הייזער אויסגעהאנגען א מעלדונג, אז די לאקאטארען טארען אין זייערע וואוינונגען נישט מאכען קיין שום ענדערונגען אין די וואסערלייטונגס, אדער גאז-איבסטאלאציעס, אה: א צופריהערדיגע פערשטענדיגונג מיט'ן הויז-ווירט.

ווי מיר דערוויסען זיך איז דאס זעלבע אויך חל אויף פערענדערונגען פון קוימענס-לופטען אדער אייוועז, וועלכע טארען נישט איבערגעשטעלט ווערען, אהן דער הסכמה פון הויז-ווירט.

„ראזוואי" וועט האבען א פראצעס

פאר בעליידיגען דעם מאגיסטראט.

(מ.) אין נעכטיגען נומער „ראזוואי" האט זיך בעוויזען א בעריכט וועגען דער פערזאמלונג פון די ארבייטער פון די שטאטישע פלאנטאציעס. איבער דעם דאזיגען בעריכט האט דער „ראזוואי" בעשטעלט א קעפעל: „די פערברעכערישע מאכינאציעס פון היגען מאגיסטראט".

צוליב דעם, וואס אזא קעפעל ווערט קוואליפיצירט פאר א בעליידיגונג פון דער מאכט, האט דער וויצע-פרעזידענט דר. וויעלינסקי בעשלאסען דעם „ראזוואי"-רעדאקטאר צוצוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

אנשטעקענדע-קראנקהייטען ביי בהמות.

(מ) אויפ'ן סמך פון דער פעראָרדענונג פון ...כה פרעזידענט, וועגען בעקעמפען אנשטעקענדע ...נקהייטען צווישען די בהמות, דארף וועגען יעדען אנשטעקענדען ערקראנקונגס-פאל ביי בהמות גע...ען ווערען אין שטאטישען וועטערינאר-אמט, ...ער אין נאהנסטען פאליציי קאמיסאריאט.

...ער נישט אנמעלדען, וועגען דער ערקראנקונג פון א בהמה, דראהט א שטראף ביז 6 וואכע ארעסט, אדער טויזענד זלאטעס.

דאנקזאגונג.

די קאמיסיע פון דער פאנטאווע לאטעריע בייע קאמיטעט פון נישט רעגעלמעסיגע איינקויפטען ביים לאדזער זשורנאליסטען סינדיקאט דריקט אויס זיין דאנק:

פרוי העלענא פיעטשינסקא, דעם פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטרי אין דער פוילישער מלוכה ווי אויך די פירמען: ס. באַרטשינסקי, ו. שווייקערט, ק. פעניך, הורשבערג און בירנבויט, י. קינדערמאן, ק. ט. בוהלע, ר. בידערמאן, קרושע און ענדער, ל. מאנדעלטארט, ווידזעווער מאנופאקטור, טעאדאר ענדער, „נאטאוויס", ל. פישער, ל. קאנטאר, גרענדזינסקי, קאזעל, „פלוטאס", „גראניט", אקאוויע, דעם שטעטישען טעאטער, ס. קיביאק, יאווארסקי, מ. בערמאן, „דזשענטעלמאן", ראדיא-לאיד, טיוואלי, רודאלף פרוסע, עמיל האפמאן, „ווילאט", א. י. אסטראווסקי, ל. טיבער און דעם פילם-פערבאנד פון די קינא-אינהאבער אין לאדז פאר דער מיטווירקונג צום גינסטיגען רעזולטאט פון דער „זומערדיגער פרעסע רעדוטע".

ציוניסטישער מיטינג.

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע זיצונגען פון גרויסען ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט אין בערלין, אדדענט איין דער היגער ציוניסטישער קאמיטעט דאנערשטאג, א מאסען מיטינג א. ד. ט. „די נייע תקופה אין ציוניזם". מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: ל. לעוויטע, ד"ר מ. הינדעס רעד. י. העפטמאן פון ווארשא (מיטגלידער פון אקצ. קאמ.) מ. לימאן א.א., וועלכע וועלען ארומרעדען די אלע שטרייט-פראגען, וואס האבען צו זיינער צייט ארויסגערופען גרויסע חלוקי דעות צווישען די מיטגלידער פון אקציאנס-קאמיטעט.

אנ'אעראפלאן-קאטאסטראפע.

(—) נעכטען ארום 9 א זייגער אין דערפריה איז ארום פיעטרקאוו ארומגעפלויגען א מיליטערישער אעראפלאן, וועלכער האט געמאכט איבונגען. ביים אראפלאזען זיך איז דער אעראפלאן פון עפיס בעשעדיגט געווארען און איז אראפגעפאלען און שטארק צעקלאפט געווארען.

די פליהער'ס פארוטשניק שטשיבאר און א קאפראל זענען אויף א וואונדערבארען אופן געראטעוועט געווארען, אפקומענדיג בלויז מיט לייכטע וואונדען.

אומזיסטער פאלקס-קאנצערט אין סטאשיץ-פארק.

(מ) דער דריטער אומזיסטער פאלקס-קאנצערט, פון דעם ציקל פאלקס קאנצערטען, וועלכע ווערען איינגעארדענט דורך דער בילדונגס-און-קולטור-אפטיילונג ביים היגען מאגיסטראט, וועט פארקומען היינט 3 א זייגער נאכמיטאג אין סטאשיץ-פארק. דער קאנצערט וועט ווערען אויסגעפיהרט פון דעם ארקעסטער, פון דער היגער פילהארמאניע אונטער דער לייטונג פון פראפ. קאזשימיעזש ווילקאמירסקי.

דער נאהנסטער קאנצערט וועט פארקומען, זונטאג, דעם 19-טען ה.ח. מיט דער בעטייליגונג פון סימפאנישען-ארקעסטער פון ט.ו.ר. אין פארק „זשרודליסקא" אויף ראקאטשינער גאס.

„לונא-פארק".

אין לאדז האט זיך געעפענט, אויפ'ן דאמבראווסקי-פלאץ א פארק פאר פערשידענע פערוויילונגען און שפילערייען א.נ. „לונא-פארק אגריקאלא".

דער „לונא-פארק" איז ארגאניזירט געווארען דורכ'ן פוילישען אלימפישען קאמיטעט מיט'ן ציל צו פערגרעסערען די פאנדען אויף צו דעקען די אויסגאבען, וועלכע זענען פערבינדען מיט'ן ארויסשיקען דער פוילישער ספארט עקספעדיציע אויף דער ניינטער אלימפיאדע אין אמסטערדאם.

פון קינא „ספלענדיד".

פון פרייטאג אן ווערט געגעבען אין קינא „ספלענדיד" א גרויסער דאפעלטער שלאגער פראגראם: 1) די ריהרענדע דראמע, ראמאנס פון סטודענטקעס פון דער היינטיגער צייט אויפ'ן גרונד פון דער ערוואכענדער ערשטער ליבע און ליידענשאפטען „פענסיאנערקעס" מיט דער בעטייליגונג פון די בעריהמטע פילם-ארטיסטען גערטא מאשיין, א. קארף, אנגעלא פעררארי, מ. שטיינגריט וואלא דע-ליס אין די הויפט-ראלען. 2) די עראטישע דראמע לויט דער בעוואוסטער ערצעהלונג פון רוסישען שרייבער לערמאנטאוו. „די פירשטין מערי" מיט דער בעטייליגונג פון די ארטיסטען פון מאסקווער און קאווקאזער טעאטער, וועלכע שפילען די הויפט-ראלען, געהער צו די שענסטע בילדער פון דעם פילם-רעפערטואר און פערמאגט א גאנצע רייהע ריהרענדע בילדער וואס לאזען איבער א שטארקען איינדרוק אויף די צושויער. די מוזיקאלישע בעגלייטונג ליגט ווייטער אין די הענד פון דעם בעוואוסטען דיריגענט ה' א. טשודנאווסקי.

17-טע מלוכה=לאטעריע

4-טע קלאס 3=טער טאג.

2000 זל. נר. 5475.

1000 זל. — 29552 72616.

800 זל. — 76807 102599 118452.

600 זל. — 26120 78307 78663 80772 150621.

500 זל. — 23502 63950 72995 75727 93197 96317 98111 99197 103046 139670 143496 147863 149596.

דער ביליגסטער, לייכטסטער און בעסטער מיטעל אפצוהיטען זיך פון שרפות איז פארזיכטיגקייט.

צום זומער-סעזאן

— קויפט איהר —

אמביליגסטען

ארטיגע און אויסלענדישע

קאסמעטיק,

פערפומען,

כעמיקאליען

די פרישסטע מינעראל=וואסערן

אין אפטייק=סקלאר פון

מאגיסטער-פארמאציע

K. Stock

19 Zawadzka 19

Telefon 41-02.

אכטונג!

ספעציעל פאר אפרייזענדע אין דארף!

בעזארגט אייך ביי אייער אפרייזע מיט א שאכטעלע, וואס ענטהאלט נויטיגע מיטלען אלס שנעל-הילף, ווי: יאדינע, וואטע, וואלעריאן-טראפען א. ז. וו. דער פרייז פון די שנעל-הילף-שאכטעלעך איז פון 2 זל. אן.

יורידישע עצות.

———

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג

פון „נייעם פאלקסבלאט".

[illegible]

גילטיג דעם 9-טען אויגוסט 1928

7891. פזשעדבורסקא.

די בעשולדיגונג פאר בע'גנבענען א צווייטען זעלנער געהער נישט צו דער קאטעגאריע מיליטערישע, נאר אלגעמיינע פערברעכענס אזוי אז, הגם עס אינטערליגט די קאמפעטענץ פון מיליטערישען געריכט, איז אבער דערויף אומבעדינגט חל די אמנעסטיע.

———:o:———

7892. נ. פון שענקעוויטשא.

מ'קען פאדערן אלימענטען פאר די קינדער אויך פון א מאן, מיט וועלכען מ'האט נישט קיין חתונה-געהאט.

7893. שטיינהארץ.

דער היפאטעק-מאראטאריום איז פערלענגערט געווארען ביז'ן סוף 1928 יאהר.

———:o:———

7894. א לעזער פון קאנסטאנטינער גאס.

פאר'ן 3 קווארטעל מוז מען שוין צאהלען 49 פראצ. און 6 פראצ. אויפ'ן חשבון פון די אויסגאבען. די 1 שטוביגע וואוינונגען, אלס איינס מיט אדער אהן א קיך ווערען מיט יעדען קווארטעל טייערער מיט 6 פראצ.

די הוספות פערפליכטען ביז דאס לויפענדע דירה-געלט ווערט בעטרעפען 100 פראצענט פון גרונד, דירה-געלט.

ווייסע שקלאפען אין רומעניען

(אַ בריף פון בוקאַרעשט).

-עס עקזיסטירט אַנ׳אָפיציעלער אינטערנאַציאָנאַלער פערבאַנד, וועלכער שטעלט זיך פאַר אַ צוועק צו קעמפען געגען די פרויען און קינדער־הענדלער, וואָס פערפיהרען אָרימע מיידלעך און יונגע קינדער אין פראָסטיטוציע, עקספּאָרטירען זיי ווי ווייסע קנעכט אין בראַזיליען און אַנדערע עקזאָטישע לענדער. אַלע אייראָפּעאישע מלוכות זענען מיטגלידער פון דעם דאָזיגען פערבאַנד. אַלע — אַ חוץ רומעניען. רומעניען האָט זיך אָפּגעזאָגט אָנטיילצונעהמען אין דעם קאַמף. פאַרוואָס? דאָס איז נישט גאַנץ קלאָר. אויף אַ מעשה פרעגט מען נישט קיין קשיא. עס זעהט אויס, אַז רומעניען האָט אַלעמאָל שטאַרק געהאַנדעלט מיט לעבעדיגע סחורה, אָבער נאָך דער מלחמה, — דערצעהלט אַ גרויסע פראַנצויזישע צייטונג, — איז די לאַגע געוואָרען הירקליך סקאַנדעליעז. עס איז נישטאָ אין אייראָפּע איין איינציגע רעגירונג, וועלכע איז נישט פערפלייצט מיט אָנקלאַגען וועגען די אומפערשעהמטע זיטען פון רומעניען. און אַזוי ווי די קרבנות פון די דאָזיגע שעהנע זיטען זענען אָפט אויסלענדישע פרויען און קינדער, האָבען זיך די אייראָפּעאישע רעגירונגען אויפגערעגט און האָבען אָנגעפאַנגען זיך צו פרעגען, ווי אַזוי צו מאַכען אַ סוף צו דער סקאַנדאַליעזער לאַגע. נאָר דיפּלאָמאַטיע איז דאָך דיפּלאָמאַטיע. יעדע איינציגע מלוכה האָט זיך עפּעס געשעמט אויפהויבען אַזאַ דעליקאַטע פראַגע און זאָגען מוסר אַנ׳אַנדער מלוכה. מען האָט נישט געוואוסט וואָס צו טון. ענדליך האָט מען געבעטען די פעלקער־ליגע פון גענף זיך אַריינמישען און אַ קוק טון, וואָס טוט זיך אין בוקאַרעסט. די זיטען פון רומעניען זענען געוואָרען אַ כלל־יאַך...

די פעלקער־ליגע האָט זיך ערנסט גענומען פאַר דער אַרבייט, זי האָט געשיקט אין בוקאַרעסט אַ קאָמיסיע צו מאַכען אַנ׳אַנקעטע אויפ׳ן אָרט. איהר צוועק איז געווען צו שטודירען די לאַגע פון פראָסטיטוציע אין דער גרויסער רומענישער שטאָט.

דער פּאָליציי־פּרעפעקט פון בוקאַרעסט, צו וועלכען די קאָמיסיע האָט זיך געווענדעט צוערשט, איז אַ פּנים, אַ גם־זו־לטובה׳ניק און אַ גרויסער פילאָזאָף, וועלכער פערשטעהט, אַז לעבען איז שטאַרקער ווי טעאָריעס. ער האָט גאַנץ אָפען געזאָגט דער קאָמיסיע, אַז פון בוקאַרעשט איז זעהר שווער צו מאַכען אַ הייליגטום...

עס איז אומעגליך — האָט ער געזאָגט די רעדלעגאַטען פון דער פעלקער־ליגע — צו רעגלאַמענטירען און קאָנטראָלירען די פראָסטיטוציע. דערפאַר ווייל דער גרעסטער טייל פון פרויען אין בוקאַרעסט, אין עלטער פון 12 ביז 50 יאָהר, בעשעפטיגען זיך מיט פראָסטיטוציע, מעהר אָדער ווייניג בעהאַלטענע. אין דער הויפּט־שטאָט פון רומעניען איז דאָ אַ גאַנצע רייהע פון נישט אָפיציעלע הייזער, וואו מען קען געפינען דאַמען נאָר פון דער אַוואַנגאַרד־ריפּערער גוטער געזעלשאַפט...

אַ צווייטער ערות האָט פערזיכערט, אַז אין בוקאַרעסט איז אַ יונגע מיידעל גרייט אָפּצוגעבען זיך צו דעם ערשטען מאַן פאַר אַ גוטער קלייד...

די קאָמיסיע האָט צונעשטעלט אַ ראַפּאָרט צו דער פעלקער־ליגע און דער לעצטער שורה פונ׳ם ראַפּאָרט איז געווען: די קאָמיסיע גיט אַלע אייראָפּעאישע קאָנסולען אַנ׳עצה זעהר גוט זיך נאָכצופרעגען וועגען די פרויען און אַפילו מענער פון רומעניען, וועלכע בעטען אַ וויזע פאַר אַנדערע לענדער.

ווען די רומענישע מלוכה האָט זיך בעקאַנט מיט דעם דאָזיגע ראַפּאָרט, איז זי שרעקליך ברוגז געוואָרען. אין אַ נאָטע, אונטערגעצייכענט דורך דעם פאָרשטעהער פון רומעניען אין גענף, האָט די רומענישע רעגירונג שאַרף פּראָטעסטירט געגען דעם ראַפּאָרט פון דער קאָמיסיע.

דער פּראָטעסט פון דער רומענישער רעגירונג איז גאַנץ נאַטירליך, אמת אָדער נישט אמת, עס איז זעהר שווער צו לייענען אַזעלכע שורות וועגען רומעניען אין אַנ׳אָפיציעלען דאָקומענט. ווייטער איז אויך אמת, אַז אַ גאַנץ פאָלק קען נישט זיין שולדיג פאַר די זיטען פון אַ זיין אויסגעלאַסענער הויפּט־שטאָט פיל רומעניער זענען געוויס אַליין פערצווייפעלט וועגען די מנהגים פון בוקאַרעסט. עס איז זעהר מעגליך, אַז די גאַנצע געשיכטע מיט דער קאָמיסיע און מיט דעם ראַפּאָרט וואָלט געבליבען אַ סוד פאַר דער עפענטליכקייט און וואָלט בעוואוסט געווען נאָר אין די אָפיציעלע קאַנצעלאַריעס. צו וואָס בעשמוצען אַ גאַנצע מלוכה? צו איהר אומגליק אָבער האָט רומעניען אַ לאַנגען און שלעכטען צונג. איהר איז נישט גענוג זיך צו שיצען און פּראָטעסטירען, אויב אין בוקאַרעסט און רומעניען איז דאָ פּראָסטיטוציע, איז דאָס הייליגע רומענישע פאָלק נישט שולדיג אין זיין נאָטע פון 27־טען סעפּטעמבער 1927, שרייבט הער קאממען (וועלכען די צייטונגען רופען אַ אינטימען פריינד פון הערן טיטולעסקאַ, דעם פאָרינגען מיניסטער פון רומעניען) העם דאָזיגען אומפערשעהמטען ליגען:

„די עכטע רומעניער האָבען קיין שום טענדענץ צו פּראָסטיטוציע, און די געוועהנליכע פּראָסטיטוציע איז רעקרוטירט צווישען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, צום גרעסטען טייל אונגאַרער און יודען“...

„לאַ רומיינ“, די פערשפרייטע פאַריזער צייטונג קאָמענטירט די רומענישע נאָטע אין די ווערטער:

— „מען קען נישט לעזען די רומענישע נאָטע אָן אַ געפיהל פון נאַטירליכער פעראַכטונג... דאָס איז אַ שאַנדע! דער רומענישער רעגירונג איז נישט גענוג וואָס זי אונטערדריקט אומפערשעהמטערהייט די מינדערהייטען, און ספּעציעל די יודען, זי דאַרף נאָך זיי שוואַרץ מאַכען, צומישען מיט בלאָטע. ווי אַזוי די הויכע ביוראָקראַטישע געזעלשאַפט, וואָס איז בעריהמט אין דער גאַנצער וועלט מיט איהרע שלעכטע זיטען, איז אַ יודישע געזעלשאַפט? — אַזוי די געפאַרבטע אָפיצירען פון דער קאפּע „קאַפּשאַ“ און די מאַסקאַראַרנע הערן פון קאַלעאַ וויקטאָריאַ זענען יודען? אפשר איז דער פרינץ קאַראָל, דער בעוואוסטער אַסקעט, אויך אַ יוד?!...

— דו מעגסט פערשווייגען אַ ביטערע אמת, אָבער בעליידיג נישט אַנדערע מיט דיינע ליגענס.

ב. פּאַלאַקאָוו.

!! זייט פאָרזיכטיג !!

ווען איהר בעשטעלט

אמצבה

זאָלט איהר נאָר בעשטעלען פון עכטען נאַטור־שטיין און ריעלע אַרבייט, ווי אויך שוועדישע גראַניט־מצבות. דאָס קאָנט איהר נאָר בעקומען ביי דער בעוואוסטער פירמע

מ. בראַדאַטי

וואָס עקזיסטירט פון יאָהר 1836 און האָט נאָך ביז היינט נישט קיין קאָנקורענט אויף זיין רעעלע אַרבייט.

צענטראַלע: פראַנציסקאַנער 31.

פיליע: פראַנציסקאַנער 14.

טעלעפאָנען: 8-69 און 8-70

קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. med. D. HELMAN

ספּעציאַל אַרצט פאַר האַלז, נאָז, אויערן און קעהל־קאָפּף־קראַנקהייטען

PIOTRKOWSKA 68, telefon 12-20

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 10-12 און 5-7 אָוו. זונטאָג פון 10-1.

נאָר אויף אַ קורצע צייט!

פּערפומען

פּודערן, טואַלעטען־זייף, העלניש־ און בלומען־וואַסער

15% ווי אויך אַלע אַרט קאָסמעטיק האָב איך פערקלענערט די פרייזען מיט 15%

פּערפּומעריע

י. דרוקער, 11 זאַוואַדזקאַ 11

בעמ.: פאַר ענגראָסיסטען גרעסערער ראַבאַט.

פרויען אויך מענער וואָס פערדינגען זיך אלס געליבטע.

(בריף פון ניו־יאָרק).

האָבען מיר שוין, ברוך השם, אַ נייע פרנסה אין ניו־יאָרק און אויך אין אַנדערע גרויסע שטעט אין אַמעריקאַ. די נייע פּרנסה בעשטעהט אין דעם וואָס מענער און פרויען פערדינגען זיך אויף אַ קורצער צייט אַלס פּראָפעסיאָנעלע ליבהאָבער, כדי מאַן און ווייב זאָלען זיך קאָנען גט׳ען. דאָס איז נישט קיין שפּאַס, און די צאָהל פון אַזעלכע ליבהאָבער ווערט פון טאָג צו טאָג גרעסער און עס ווערט אפילו בעהויפּטעט, אַז די צאָהל פון די גט׳ן וואָלט געווען אַ סך קלענער, ווען נישט די דאָזיגע נייע פּרנסה.

לאָמיר די זאַך מאַכען אַביסעל קלאָרער. אין אַמעריקאַ איז זעהר שווער אַרויסצובעקומען אַ גט. אין ניו יאָרק איז עס כמעט אַנ׳אוממעגליכקייט, מען דאַרף האָבען בעשיינפערליכע בעווייזען, אַז דער מאַן איז געוואָרען אומטריי זיין שבועה, וואָס ער האָט געגעבען ביי דער חתונה, אַז ער וועט ליב האָבען — און טאַקע ליב האָבען — נאָר זיין אייגענער ווייב; אָדער אַז די פרוי האָט זיך פערגעסען, אַז זי דאַרף זיין אַנ׳אשה צנועה און זי האָט זיך גאָר פערגנב׳עט ערגיץ וואו מיט אַנ׳אַנדערן, אויסער איהר מאַן.

נו, פערשטעהט זיך דאָך, אַז דאָס איז נישט קיין גרינגע געשיכטע. גאָה, אַדרבה, און קריג בעווייזען וועגען אַזעלכע ענינים. ווער איז דאָס אַזאַ נאַר, אַז ווען דער יצר־הרע צעשפּילט זיך, זאָל מען דערפון אויסזאָגען דער גאַנצער וועלט און דערצו נאָך דעם אייגענעם מאַן אָדער דער אייגענער פרוי? און דער געזעץ איז נאָך אַזאַ מאָדנער: די עדות דאַרפען דערצעהלען מיט אַלע איינצעלהייטען, ווי אַזוי דאָס אומגעטרייע פּאָרל איז געגאַנגען אָנטעטון אָדער, בעסער געזאָגט, אויסגעטון, און ווי אַזוי זיי האָבען זיך בעצויגען איינע צו די אַנדערע, און צי האָבען זיי איינע די אַנדערע געשוואוירען אייביגע ליבע הינטער דער פּלייצע פון דעם מאַן, אָדער פערקעהרט, פון דער פרוי, אין כדומה אַזעלכע מאַכערייקעס, וואָס עס איז כמעט אוממעגליך צו הערען און צו זעהן.

וואָס־זשע טוען מענשען, אַז זיי ווילען זיך פּאָרט גט׳ן? נו, פאַר די רייכע איז דאָך נישטאָ אַזאַ זאַך, ווי שוועריגקייטען, אָדער, ריכטיגער געזאָגט, אוממעגליכקייטען. וואָס קאָן אַ רייכער, וואָס האָט טאַקי אַ סך געלד און האָט זיך ווירקליך פערליבט אין אַ שעה ערער, ווי זיין אייגענע ווייב, נישט טון? פאָהרט מען אין רענאָ, נעוואַדאַ, אָדער אין מעקסיקאַ, אָדער גאָר אין פּאַריז. מאַלע־וואָס מען קאָן טון. די לעצטע צייטען האָט מען אָבער אָנגעהויבען מאַכען אין די דאָזיגע שטעדט גרויסע שוועריגקייטען, מען דערלאָזט נישט צו אַ גט אַזוי שנעל.

האָבען זיך רייכע לייט באַלד אַנ׳עצה געגעבען. ווי נאָר עס איז געוואָרען אַ בעדערפעניש פאַר עפּיס, איז באַלד טאַקע געוואָרען דער דאָזיגער עפּיס, וואָס דאַרף און קאָן צופרידענשטעלען די בעדערפעניש. אָט אַזוי האָבען זיך דאָס געציאָוועט די פּראָפעסיאָנעלע געליבטע. עס זענען דאָ פרויען און עס זענען דאָ מענער. ווייל אַ מאַן אַ גט פון זיין פרוי, דינגט ער אַ מאַ׳, וואָס וועט ערשיינען אין געריכט און שווערען, אַז ער איז אַליין געווען דערביי ווען דער און דער האָט זיך נישט נאָר געקושט מיט דער פרוי, נאָר ער האָט אַליין געזעהן, ווי זי האָט זיך אויסגעטון נאַקעט. ס׳טייטש, ווי אַזוי האָט ער געקאָנט זעהן אַזאַ זאַך? איז דער תירוץ, אַז ער האָט די נאַכט נישט געקאָנט שלאָפען, ער האָט געליטען פון קאָפּ־ווערטאָג און ער איז אַרויס כאַפּען פרישע לופט און ער האָט דערזעהן, ווי דער און דער איז אַריין אין דער וואוינונג פון זיין גוטען פריינדס פרוי. האָט ער בעשלאָסען די זאַך נאָכצושפּירען, און ער האָט דערזעהן, ווי אַזוי דער בעטרעפענדער מאַן איז אַרויס פון דעם שלאָפצימער פון זיין פריינד׳ס פרוי ערשט ווען די העהנער האָבען געקרעהט...

אין אויב אַ פרוי וויל זיך פטור ווערען פון איהר מאַן (אין אַזעלכע זאַכען פאַסירען די לעצטע צייטען גאַנץ אָפט), דאַ דינגט זי אַ פּראָפעסיאָנעלע ליבהאָבערין, וועלכע איז זיכער, אַז זי האָט געזעהן דעם בעטרעפענדען מאַן אין די אָרעמס פון אַ פרוי. גאַנץ אָפט פערדינגען זיך צוויי פאַר דעם זעלבען צוועק. איינע ווערט אָנגעגעבען אַלס די פרוי, וועלכע איז דאָס געווען די אמת׳ע געליבטע, און די צווייטע איז די, וואָס האָט עס צוגעזעהן. מ׳פערשטעהט זיך, אַז די פלומר׳שטיגע אמת׳ע געליבטע לייקנט די געשיכטע, אָבער זי לייקנט מיט אַ האַלבען מויל. צו וואָס איז דאָס לייקענען גאָר אינטערעסאַנט? ווייל, דאַרפט איהר ווייסען, אַז לויט דעם געזעץ איז די פרוי אָדער דער מאַן, וואָס איז אומגעטריי דער הייראַט שבועה אַ פערברעכען און מען קאָן דעם בעטרעפענדען פערשיקען.

אינטערעסאַנט איז, אַז די לעצטע צייט האָבען די ריכטער אָנגעהויבען זיך אַרומצוזעהן, אַז נישט זעלטען בעגעהט מען אַ שווינדעל אין געריכט; אָבער זיי קאָנען זיך נישט העלפען, זיי האָבען נישט קיין שום אמת׳ע בעווייזען, אַז די עדות זענען ליגנער. אָט איז איינמאָל פאָרגעקומען אַזאַ סצענע אין געריכט: פרוי מ. איז אָנגעקלאָגט געוואָרען פון איהר מאַן אויף אַ גט. זי איז געווען זיכער, אַז איהר מאַן וועט קיין גט נישט קאָנען אַרויסבעקומען פון געריכט, ווייל זי האָט זיך געפירט אומשולדיג. איז אָבער פּלוצלינג אויפגעטראָטען אַ מאַן, אַ שעהנער, אַ יונגער, מיט געקרייזעלטע וואָנצעלעך, און אין אַ גאַרניטער, וואָס איז געלעגען אויף איהם ווי אויסגעגאָסען, און ער האָט דערצעהלט אַ געשיכטע, אַז מיט עטליכע חדשים צוריק, ווען ער איז איינגעשטאַנען אין דעם און דעם האָטעל, האָט ער זיך בעקענט דאָרטען מיט פרוי מ. און זי איז געוואָרען זעהר פערטרויליך צו איהם. זי האָט איהם דערצעהלט, אַז זי האָט פיינט איהר מאַן און אַז ער איז אַ שרעקליכער אידיאָט און אַז זי האָט שוין לאַנג געוואָלט פטור ווערען פון איהם. די אָרימע פרוי האָט אויף איהם געקוקט אין געריכט און איהרע אייגענע אויערען נישט געגלויבט. זי האָט דעם חברה־מאַן גאָר איינמאָל אין איהר לעבען געזעהן, און ער האָט ווירקליך פּראָבירט פערציהען אַ געשפּרעך מיט איהר וועגען איהר מאַן, אָבער זי האָט איהם אָנגעזידעלט, ווי ער האָט געוואָגט. זאָגען עפּעס שלעכטס וועגען איהר מאַן, און איצט איז ער געקומען גאָר מיט אַזאַ מעשה! אָבער דאָס איז נאָך געווען גאָרנישט. דער חברה־מאַן האָט דערצעהלט אַז ער האָט אַליין מיט זיינע אייגענע אויגען געזעהן, ווי פרוי מ. האָט זיך געקושט און געהאַלזט מיט אַ פרעמדען מאַן אין דעם קעלדעל, וואָס איז געווען אַרום דעם זימער־האָטעל, און אַז איינמאָל האָט ער געהערט שטימען פון איהר צימער, פון אַ מאַן און אַ פרוי. ער האָט קיין שום פרוי נישט געזעהן אַרויסגעהן פון איהם צימער, אָבער אין אַ שעה שפּעטער, און דאָס איז געווען נאָך האַלבע נאַכט, האָט ער געזעהן אַ מאַן אַרויסגעהן אויף אַ גנב׳ישען אופן. פרוי מ. האָט זיך אַרויסגעפּויגען פון איהר טיר און צו איהם אַ וואָרף געטאָן אַ קוש. זי איז דאַן געווען האַלב נאַקעט.

איינציגע מאָל האָבען פרויען געקראַגען היס טעריקע אין געריכט, ווען זיי האָבען דערהערט וועגען זיך געשיכטעס, וואָס זענען נישט געשטוינען און נישט געפלויגען. מעהר האָבען אָבער אויך נישט איינמאָל זיך געכאַפּט שלאָגען אין געריכט, ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט, אַז זיי האָבען געשפּילט אַ ליבע מיט אַנדערע פרויען, ווי כע זיי האָבען אַפילו גאָר קיינמאָל אין די אויגען נישט אָנגעזעהן. פונדעסטוועגען זענען אַ סך אַרויסגעגעבען געוואָרען אויף אַזעלכע בעווייזען. עס זענען שוין געווען איינציגע פעלער, וואו פּראָפעסיאָנעלע געליבטע זענען אַריינגעפאַלען גראָד אין געלונגען צו בעווייזען, אַז אין צייט, וואָס די אָנגעקלאָגטע זאָלען האָבען געווען דאָרטען און דאָרטען, זענען זיי גאָר געווען גיין אַנדערש. עטליכע זענען אַפילו שוין אויך געפּענגניש, אָבער דאָס האַלט די חברה־לייט אַזעלכע זאַכען נישט אָפּ. עס איז אַ זעהר בעצאָהלטע מלאכה. מען מאַכט אַ פעטען ר׳, מעהרען זיך טאַקי די פּראָפעסיאָנעלע געליבטע טאָג צו טאָג. און עס קאָן אַפילו זיין, אַז מיט דער צייט וועלען זיי זיך נאָך אָרגאַניזירען און זיין אַ געהיימע מאַכט. אַ קשיא אויף אַ מעשה וואָס אין אַמעריקאַ קאָן זיך פּאַסירען..

י. סאַגין.

—:0:—

וואס קומט פאר ווען די מאמע געהט אוועק מיט א געליבטען און לאזט איבער א קינד.

צי עס איז לייטיש, צי נישט לייטיש — אין לעבען פּאַסירט זעהר אָפט אַזאַ זאַך:

אַ פערהייראַטע פרוי, אַ מוטער פון איין קינד, אָדער פון עטליכע קינדער, פערליבט זיך אין אַנ׳אַנדערען מאַן, געהט אַוועק מיט איהם און קעהרט זיך מעהר נישט אום צוריק.

דאָס טרעפט צווישען רייכע און אויך צווישען אָרימע. צווישען אַזעלכע וואָס פּרעדיגען מאָראַל און אויך צווישען אַזעלכע, וואָס פּרעדיגען נישט קיין מאָראַל. קיינער איז נישט בעוואָרנט, און — הלואי זאָל זיך עס אַזוי נישט טרעפען ווי עס טרעפט זיך יאָ...

אין איינגע פאַלען נעמט די פערליבטע פרוי מיט דאָס קינד אויך מיט זיך. דאַן הייבט זיך אָן אַ קאַמף צווישען טאַטע-מאַמע ביי וועמען דאָס קינד זאָל זיין. מען רייסט זיך און מען אַמפּערט זיך, ביז מען גלייכט זיך סוף כל סוף אויס און עס קומט אויס אַזוי, אַז פון דעם רייסעניש, קומט דאָס קינד אַרויס אַ צוריסענס...

עס טרעפט אָבער אויך ווען די פרוי איז אַזוי שטאַרק און אַזוי ווילד פערליבט, אַז אַוועקגעהענדיג פון איהר געזעצליכען מאַן, לאָזט זי אויך איבער דאָס קינד.

זי טראַכט נישט וועגען קיין זאַך, זי האָט אין זינען בלויז דעם געליבטען. פאַר איהם לעבט זי און פאַר איהם איז זי גרייט צו טון אַלץ אין דער וועלט.

דאַן בלייבט דאָס קינד מיט׳ן פאָטער און עס ווערט ערצויגען אַזוי — ווי עס ווערט געוועהנליך ערצויגען אַ קינד אָהן אַ מאַמע׳ן...

עס טרעפט אָבער, אַז דער פאָטער איז אַן־אייזעלער, אַנ׳אינטעליגענטער מענש. דער פערראַט פון זיין ווייב ווירקט אויף איהם אַזוי, אַז ער פערלירט דעם צוטרויען צו אַלע פרויען: ער בעשליסט, אַז ער זאָל מעהר קיינמאָל נישט חתונה האָבען און ער ווידמעט זיין גאַנצען לעבען דער ערציהונג פון זיין קינד.

מעג איהם דאָס האַרץ ווי וועה טון, מעגען זיינע ליידען זיין ווי גרויס און ווי טיף — ער ערציהט נישט אינ׳ם האַרצען פון זיין קינד קיין שנאה צו דער מאַמע׳ן, וועלכע האָט געהאַנדעלט נישט ריכטיג, ווערענדיג פערבלענדעט פון אַ ליבע.

ער אַליין מעג האָבען די ערגסטע מיינונג וועגען דער פרוי, וועלכע איז אַמאָל געווען זיין ווייב; ער מעג זיין איבערצייגט, אַז זי איז די ערגסטע פרוי אין דער וועלט, אַז זי איז אַנ׳אויסוואורף, אַנ׳אויסגעלאַסענע און אַ לייכטזיניגע. ער וועט דאָס אָבער קיין מאָל נישט אַרויסזאָגען אין דער געזעלשאַפט פון זיין זוהן, אָדער זיין טאָכטער. פערקעהרט, ער וועט טון אַלץ וואָס ס׳איז נאָר מעגליך, אַז דאָס קינד זאָל אַלע מאָל בלייבען אונטער דעם איינדרוק, אַז די מאַמע, וועלכע איז אַוועק מיט אַ געליבטען ,איז נאָך אַלעמען דוקא זעהר אַ וואוילע און זעהר אַ סימפּאַטישע פרוי.

און דערפאַר וועט איהר אַלע מאָל זעהן, אַז ווען דער מאַן איז דער געקריוודעטער און די פרוי איז די, וואָס האָט פערראַטען; ווען זי געהט אַוועק פון איהם און נישט ער פון איהר, שטעלען זיך אָפּ מעהר אָדער ווייניגער פיינע און פריינדליכע בעציהונגען מיט די קינדער.

ווען אַ זוהן ווערט ערצויגען אונטער׳ן איינפלוס פונ׳ם פאָטער, נאָכדעם ווי די מאַמע איז אַוועק מיט אַ געליבטען, טראָגט ער נישט אויף איהר קיין שלעכטס האַרץ און ער געהט זיך זעהן מיט איהר פון צייט צו צייט.

זי בלייבט ביי איהם פאָרט אַ מאַמע. און ווען ער וואַקסט אויס אַ גרויסער און קען זיך שוין פאַנאַנדערקלויבען אין זאַכען און פאַסירונגען קוקט ער נישט קרום דאַרויף וואָס די מוטער האָט פריהער געטון; ער פערשטעהט, אַז אַ מענש איז בערעכטיגט צו בעגעהן אַ פעהלער און ,אַז חוץ דעם איז נישט יעדער איינער געבענשט פון דער נאַטור מיט דער פעהיגקייט צו אונטערדריקען ליידענשאַפטען און פערלאַנגען אין מאָמענטען ווען זיי טרעטען שטאַרק צו.

מען זאָגט אַלץ, אַז קינדער פערגעסען נישט, ווען איינער פון די עלטערען בעגעהען אַזאַ עולה געגען זיי.

דאָס איז אָבער נישט אינגאַנצען ריכטיג.

פריהער פון אַלץ איז אין אַזאַ פאַל וויכטיג ווי אַזוי די עלטערען אַליין בעציהען זיך צו דעם.

ווען דער פאָטער פערגעסט און פערגיט די עולה, וואָס מען האָט געגען איהם בעגאַנגען, פערגעסען דאָס די קינדער אויך. און ווען מען פערגעסט, קען מען שוין שפּעטער פערגעבען אויך...

און אַ געקריוודעטער פאָטער צווינגט קיינמאָל נישט אַרויף זיין מיינונג אויף אַ קינד, וואָס איז געבליבען מיט איהם נאָכדעם ווי די מוטער איז אַוועק.

ער בעגראָבט זיין מיינונג טיף ביי זיך אין האַרצען און שווייגט.

ער ליידעט שטילערהייט און שווייגט.

נאָך מעהר, ווען די מוטער געהט אַוועק מיט אַ געליבטען און לאָזט איבער אַ קינד מיט׳ן טאַטען, דערפיהלט דער טאַטע, אַז ער האָט איצטער אויף זיך צוויי פליכטען, אַז ער מוז איצטער זיין אי אַ טאַטע, אי אַ מאַמע.

מאַסען אַזעלכע מענער ערפילען טאַקע די דאָזיגע צוויי ראָלען אין איין אין דערזעלבער צייט און זיי שטעלען איין זייער לעבען אַזוי, אַז זיי זאָלען נישט דאַרפען אַריינגעהמען אין הויז קיין שטיף־מאַמע פאַר׳ן קינד.

אַמאָל געהט עס נאָך אַזוי ווייט, אַז נאָכדעם ווי עס געהט אַוועק אַ שטיק צייט און דער וועהטאָג היילט זיך אויס אַביסעל, סטאַרעט זיך גאָר דער מאַן אָנצוהאַלטען מעהר אָדער ווייניגער פריינדליכע בעציהונגען מיט דער פרוי, וועלכע איז פון איהם אַוועק. ער טרעפט זיך מיט איהר ווען עס איז נויטיג איבערצורעדען וועגען עפּעס; ער קוקט אויף איהר אָהן כעס, אָהן שנאה, אָהן האַס און גר רעהט מיט איהר ווי מיט אַ מענשען.

אַ מאַן קען אין אַלגעמיין ציהען אַ ליניע און מאַכען אַ גרעניץ צווישען ריין מענשליכע בעציהונגען. און דאָס גיט איהם די מעגליכקייט נישט אָנצופילען מיט גיפט און גאַל דאָס האַרץ פון זיין קינד. וואָס איז פערלאָ׳ען געוואָרען פון דער מאַמע׳ן, וועלכע האָט זיך פערליבט אין אַנ׳אַנדערען. נאָכדעם ווי דער וועהטאָג שטילט זיך אַביסעל איין, קען ער ביי זיך פועל׳ן, אַז נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דאָס ווייב איז פון איהם אַוועק מיט אַנ׳אַנדערען, איז זי פונדעסטוועגען פאָרט די מוטער פון זיין קינד, און אַז עס איז נישט מעהר ווי נאַטירליך, אַז דאָס קינד זאָל אָנערקענען און ליב האָבען די מוטער.

נאָר אַנדערש אָבער איז ווען עס טרעפט פערקעהרט; ווען נישט די מוטער, נאָר דער פאָטער פערליבט זיך און געהט אַוועק איבערלאָזענדיג אַ קינד. דאַן וועגען שוין די בעציהונגען נאָר אינגאַנצען אַנדערע, דאַן ווערט שוין דאָס קינד נאָר אַנדערש ערצויגען.

דאָס איז זעהר אינטערעסאַנט, און וועגען דעם וועל איך שרייבען אַ ספּעציעלען אַרטיקעל.

מ. ג״עבאָוויטש.

אפי גאנגבארע סחורה!

(ענדע פון דער 3-טער זייט).

גערקראַסאָוו, גאָגאָל און אַנדערע, ווייל אונטער 4 רובל וועט איהר נישט בעקומען די געזאַמעלטע ווערק פון די אויבענדערמאָנטע קלאַסיקער, בעת מיר אַלע, וואָס שטאַמען פון רוסלאַנד, געדענקען נאָך גאַנץ גוט, אַז פאַר 1 רובל מיט 50 קאָפּיקעס פלעגען מיר אין די אַמאָליגע צייטען בעקומען די געזאַמעלטע ווערק פון די בעסטע דיכטער פון רוסלאַנד, פיין געבונדען און מיט גאָלד־געקוועטשטע אותיות א־יף די ביינער רוקענס זייערע...

מעהר נישט אין ל. טאָלסטאָי האָט מזל, און דער זשורנאַל „אָגאָניאָק", בענוצענדיג זיך מיט דעם רונדערט־יעהריגען געבורטסטאָג פון טאָלסטאָי, האָט פּראָקלאַמירט אַנ׳אויסגאַבע פון גאַנץ טאָלסטאָי סך־הכל פאַר 9 רובל. די דאָזיגע אויסגאַבע ווערט געגעבען אַלס פרעמיע צום זשורנאַל און די 9 רובל, הייסט עס, קאָנען אויסגעצאָהלט ווערען ראַטענווייז.

אמת, נישט אַלע אָרטאָדאָקסישע קאָמוניסטען זענען מספים, אַז טאָלסטאָי איז נוצליך פאַר דעם נייעם דור, איינגע מיינען אפילו, אַז ער איז שעד־ליך... אָבער דאָך קאָן קיינער נישט וואַגען אַרויס־צוטרעטען, גע.ע. טאָלסטאָי וועלכער האָט אויפ־געהויבען דעם פּרעסטיזש פון דעם „אַזיאַטישען" רוסלאַנד אויף אין הייך מיט די ליטעראַטורען פון אַלע „אַנדערע אייראָפּעאישע ציוויליזירטע" פעלקער.

אַ גוטען מזל האָבען אויך איניגע שרייבער פון אויסלאַנד, וואָס פאַר די ווערק זייערע כאַפּען זיך איינצייטיג פערשידענע פערלאַגען, וואָס לאָזען אַרויס אונטער פערשידענע מקחים, ביי פערשידענע טי־ראַזשען, ווי אויך אפילו ביי פערשידענע איבער־זעצונגען.

עטוואָס עהנליכעס בעמערקט זיך אויך אין דער יודיש־פערלעגערישער טעטיגקייט פון סאָוויעט־רוסלאַנד, אָבער נישט אויפ׳ן געביט פון איבער־זעצונגס־ליטעראַטור, נאָר דוקא אויפ׳ן געביט פון שול אָן אויסער־שול־ליטעראַטור, ווי כרעסטאָמאַ־טיעס און זאַמלונגען פון פערשידענעם לעזע־שטאָף.

די יודישע פעראַנאָגען מיינען, אַז די כרעס־טאָמאַטיעס און לעהר־ביכער, וואָס זענען בעשטימט, זאָגען מיר, פאַר די יודישע שולען פון אוקראַינע, מוזען אין זיך פערמאָגען וואָס מעהר „אוקראַינישען" מאָנטרעאַל, ה. ה. אַזאַ, וואָס זאָל טראָגען אַ לאָ־קאַלען קאָלאָריט. אַזוי איז אויך מיט ווייס־רוסלאַנד, און דעריבער וועט דער פערלאַג „קולטור־ליגע" אין קיעוו אַנשטאָפּען אין זיינע כרעסטאָמאַטיעס וואָס מעהר לידער, זאָגען מיר, פון האָפשטיינ׳ען און פעפער׳ען, און דער יודישער מלוכה־פערלאַג פון ווייס־רוסלאַנד וועט געבען וואָס מעהר לידער פון איזי כאַריק און מ. טייף... בעת זיי אַלע וואָלטען געקאָנט אַרויסגעבען איין גר׳ויסע כרעסטאָמאַטיע, וואָס זאָל פערמאָגען אין זיך סיי אוקראַינע, סיי ווייס־רוסלאַנד און אויך אפילו קרים מיט ביראָ־בידזשאַן, און דענסמאָל וואָלט די דאָזיגע אויסגאַבע געוואָרען צוגענגליך פאַר אַלע יודישע שולען נישט נאָר פונ׳ם פעראַנאָגישען שטאַנדפּונקט, נאָר אויך אפילו פונ׳ם פרייז שטאַנדפּונקט.

אַ חוץ דעם איז פאַראַן נאָך איינער אַ וויכ־טיגער מאָטיוו, ריכטיגער געזאָגט — אַ סוד, הלמאי די יודישע פערלאַגען גיבען אַרויס אַזוי נעריג כרעסטאָמאַטיעס, ווייל די ילעצטע קאָסטען דאָך זעהר ווייניג... מען שלעפּט צונויף מאַטעריאַל פון אונזער קלאַסיקער, ווי אויך פון די בעסערע יו־דישע שרייבער, וואָס אין אויסלאַנד (פּוילען, אַמע־ריקע), פאַר וועלכען מען דאַרף דאָך נישט צאָה־לען קיין שום האָנאָראַר, און אַזעלכע כרעסטאָ־מאַטיעס און זאַמעלביכער, וואו מען געפינט אַנב מענדעלע׳ן, פּר׳ן, שלום־עליכם׳ען, ווי אויך (זיי צו לענגערע יאָהר) אַש׳ן, רייזענ׳ען, אָפּאַטאָשו׳ן, בער־געלסאָנ׳ען וכדומה, האָבען אַ גוטען אָפּזאַץ.

עס שטעלט זיך נאָר די פראַגע, וואָס וועלען די יודישע פערלאַגען טון, ווען עס וועט נויטיג ווערען אַרויסצוגעבען די געזאַמעלטע ווערק פון די פּאָפּולערע יודישע שרייבער אונזערע, וואָס געפי־נען זיך מחוץ לסאָוויעט־רוסלאַנד?

איך שטעל די קאָמישע פראַגע צוליב דעם, ווייל, ווי בעקאַנט, האָבען לעצטענס געקויפט די ווערק פון שלום אַש׳ן און הירשביינ׳ען דוקא די רוסישע פערלאַגען און נישט די יודישע...

איז דאָס נישט קיין אומזין, וואָס לאָזט זיך נישט בערעכטיגען דורך קיין שום „פּאָליטיק"...

נאָר אויב אינ׳ם לאַנד פון מאַרקסיזם קאָן מעגליך זיין, אַז קאַרל מאַרקס זאָל זיין אַ יקר המציאות, קאָן אַ־יך מעגליך זיין, אַז אינ׳ם לאַנד פון „נאַציאָנאַלע זעלבסטבעשטימונגען" זאָלען יו־דישע קינדער לייענען די ווערק פון די יודישע שריי־בער נישט אין דעם אָריגינאַל, נאָר אויף רוסיש אוקראַיניש און אפשר אויך ווייס־רוסיש...

ד. טשאַרני.

ווייכטיג פאר די לעטניקעס פון
אלעקסאנדער
און אומגעגנד!
ביי מיר בעקומט מען יעדען טאָג 9 א זייגער פריה דעם „נייעם פאלקסבלאַט"
פ ל א ס, לוטאמירסקא 22.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
צו שפּרעכען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לאַגעוויניצע, נבצרושער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

פערקויפט צום טייוועל.

(ראמאַן).

7)

— מ׳דאַרף עפּיס טון! קום אין באַנק אַריין! — האָט טאַליע פּלוצים ענערגיש אַ זאָג־געטון — ס׳איז בחנם דאָס זוכען אַנ׳אויפקלערונג פריהער, איידער מיר וועלען נישט האָבען אין האָנט זיך אָנ־צוכאַפּען, איך האָב נאָך קיינמאָל נישט אַריינגעג־לעגט קיין געלד אין באַנק, און איך ווייס נישט, ווי עס מאַכט זיך, איך מיין אָבער, אַז אַזאַ איי־נער, וואָס טראָגט אַריין פינף טויזענד דאָלער, דאַרף, ווענינגסטענס, איבערלאָזען אין דער באַנק זיין אַדרעס.

— יאָ, ביזט גערעכט! — האָט מינע מספים געווען, ווישענדיג זיך די אויגען — ס׳איז טאַקי זעהר נאַריש, וואָס איך שרעק זיך אַזוי, נאָר דאָס איז דאָך אָבער איבער מיינע כוחות. איך קאָן זיך גאַרנישט העלפען, די לעצטע צוויי טעג ובפרט דער היינטיגער אַנאָנס האָבען מיך אַזוי אויס־אויסגעמאַטערט, אַז איך גיי אוים פון די כוחות, יאויב מיר וועלען היינט נישט געפונען די ריכטיגע אויפ־קלערונג, ווייס איך נישט, וואָס ס׳זעט מיט מיר ביינאַכט פּאַסירען. איך וועל נאָך משוגע ווערען...

טאַליע סימאָן האָט נישט־ווילענדיג אַ ציטער געטון, גייענדיג אין דעם ליידיגען גאָרטען.

זי האָט זיך אָבער בעהערשט, און זיך פּר־פאַנאַנדערגעלאַכט מיט אַ הילכיגען געמאַכטען געלעכטער.

— איך בין איבערצייגט — האָט זי געזאָגט — אַז מיר וועלען געפינען די לעזונג פון דער גאַנצער געשיכטע, און מיר וועלען נאָך אַליין לאַכען פון זיך. ווער, איך בעט דיך, וועט עס זיין אַזוי משוגע־מטורף און גלויבען, אַז דער טייוועל האָט אַ קיום אין אונזער צייט, און אַז ער שרייבט זיך אַרורך מיט געוועהנליכע שטערבליכע דורך מודעות אין די בלעטער?!

— — — — — — — — —

דער דירעקטאָר פון באַנק האָט זיי תיכף אויפגענומען.

אַריינגעהענדיג אין זיין קאַבינעט, האָט מינע גערעכענט, אַז ווען דער דירעקטאָר וועט זי דער־זעהן, וועט ער אַרויספּלאַצען מיט אַ געלעכטער.

אָבער — ניין! ער האָט נאָך ... בעשטעטיגט די מעשה מיט די אַריינגעטראָגענע פינף טויזענד דאָלער.

און — נאָכאַמאָל האָט מינע געמוזט פעסט־שטעלען ביי זיך, אַז דאָס חלומ׳ט זיך איהר נישט, און אַז אַלץ קומט פאָר אויף דער וואָר.

דער דירעקטאָר האָט געבעטען די מיידלעך זיצען, און זיך אויסגעטענה׳ט:

— מיך גופא האָט די זאַך שטאַרק איבער־ראַשט... איך רעכען, פרייליין ווייס, אַז איהר האָט שוין אודאי פער׳טאַכלעוועט אַ פּאָר הונדערט דאָ־לער? אין מיין לעבען האָב איך אָפט געטראָפען מענשען, וואָס האָבען פּלוצים בעקומען גרויסע קאַפּיטאַלען, און איך פערזיכער אייך, אַז זיי פלעגען זיך נישט לאָזען לאַנג בעטען, און תיכף אַרויס־נעהמען דאָס געלד און פערשווענדען.

מינע האָט מיט אַנשטרענגונג אַ שמייכעל געטון.

— איך בין, ווייזט אויס, נישט עהנליך אויף זיי, מחמת דערווייל בעגניגען מיר זיך דערמיט, וואָס איך טראַכט צו פערשידענע פּלענער. איך בין איצט געקומען אַהער אַ פראַג צו טון, ביי אייך, וואו איז דער אַדרעס פון דעם הער אַרנא שוואַרץ? דאָס איז אַנ׳אַלטער פריינד פון מיין משפּחה, און איך האָב נישט געוואוסט, אַז ער איז איצט אין פּוילען... איך האָב גערעכענט, אַז איך וועל אַמאָל הערען וועגען אַהים... אָבער....

— אָ, זעלבסטפערשטענדליך, האָבען מיר זיין אַדרעס, אין מינוטעלע וואַרט צו!

דער דירעקטאָר האָט אָנגעקלונגען, און אין עטליכע מינוט אַרום האָבען די מיידלעך איבערגעג־לייענט דעם אַדרעס פון אַרנא שוואַרצ׳ן, וואָס איז געווען פערשריבען אין רעגיסטראַציאָנס־בוך.

טאַליע סימאָן האָט איהם איבערגעשריבען ביי זיך אין נאָטיץ־ביכעל: „מאַטשקאָווסקע 123", און אין אַ מינוט שפּעטער זענען שוין די מיידלעך גע־ווען אין דרויסען.

— אויב ער, דער שוואַרץ, איז דער טייוועל, ... באַטש זיין אַדרעס! — האָט טאַליע ... אַ זאָג געטון.

— לאָמיר נעהמען אַ טאַקסובקע, די ביזט איצט רייך! מיט אַזאַ סומען געלד, ווי דו פערמאָגסט איצט וואָלט מען דאָך געקענט עטליכע אַהער נאָכאַנאַנד, טאָג־ווי־נאַכט אַרומפאָרען אויף אויטאָס!

— איך וועל זיך פאַר קיין פאַל נישט צו־רוהרען צו דעם געלד! — האָט מינע אויסגערופען.

— זעלבסטפערשטענדליך, אַז נישט! — האָט טאַליע רוהיג אַ שאָקעל געטון מיט׳ן קאָפּ, דער־מאָהנענדיג זיך ווידער וועגען דער געהיימניש, וואָס האָט זיי אַרומגערינגעלט.

זי האָט צוגערופען אַ טאַקסובקע.

— מאַטשקאָווסקע גאַס? — האָט דער שאָ־פער איבערגעפרעגט — כ׳ווייס נישט, וואו עס איז, צום ערשטען מאָל הער איך פון אַזאַ גאַס.

ער האָט עפּיס נאָכגעקוקט אין דעם פּלאַן, וואָס ער האָט געהאַט מיט זיך.

דערנאָך האָט ער אַ שאָקעל געטון מיט׳ן קאָפּ, און איז אָפּגעפאָהרען.

טאַליע איז שנעל צוגעגאַנגען צו דער נאָ־הענטסטער פּאָסט־אָפּטיילונג, און אויך דאָרט האָט מען איהר געזאָגט, אַז מען ווייסט נישט פון אַזאַ גאַס אין וואַרשע.

צערודערטע און נידערגעשלאָגענע זענען די מיידלעך געבליבען שטיין אויפ׳ן טראָטואַר: די קליינע, ציטערדיגע ,בלאַסע מינע, וואָס האָט נער־וועז געדריקט דעם האַנד־בייטעל, און טאַליע סי־מאָן — אַ הויכע, פעסטע — אַנ׳ענטזשישטע פון דעם פּלוצלונגען מיסערפאָלג.

— זיי נישט געפאַלען, מינע לעבען! איך ווייס גושט, ווער ס׳האָט אַריינגעטראָגען דאָס געלד, נאָר עס פערשטייט זיך אַליין, אַז מיר האָ־בען איבערגעכאַפּט די מאָס, מיר האָבען זיך אַליין געדאַרפט פאָרשטעלען, אַז צו געפינען איהם וועט זיין נישט זעהר לייכט, אָט דערמיט טאַקי אַליין גלויב איך נאָך מעהרער, אַז דאָ זענען נישטאָ קיין שום אויסערגעוועהנליכע זאַכען, צו וואָס ברויך דער טייוועל, — וועלכער הערשט אומבעגרעניצט און האָט, אַזוי צו זאָגען, פולע פרייהייט — בע־נוצען־זיך מיט אַזעלכע כיטרע גענג און שפּיצלעך? צו וואָס טויג דאָס איהם? ער וואָלט זיך דערמיט נאָר געמאַכט לעכערליך און נאַריש...

— יאָ, אָבער אַלץ בלייבט דאָך ביי דעם פריה־ערדיגען מצב!.. ווער האָט עס געדאַרפט צו מאַכען די חוזקשפּיל? — האָט מינע אויסגערופען — זאָג מיר, ווער האָט זיך עס דערלויבט אויף אַזאַ פאַנטאַזיע, ווי שענקען מיר פינף טויזענד דאָלער?! צו וואָס האָט עס יענער געטון, פרעג איך דיר?!

— יאָ, וועגען דעם האַנדעלט זיך עס דאָך! צו־וואָס? — טאַליעס ליפּען האָבען זיך צוזאַמענ־געדריקט ענערגיש — מיר מוזען דערגיין, צו וואָס איז עס געטון געוואָרען. אפשר זאָלען מיר זיך ווענדען צו דער פּאָליציי?

— גוט!

(פאָרטזעצונג קומט.)

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA
Tow. Szerz. Ośw. i Wiedzy Techn. wśród Żydów
Łódź, Pomorska 46/48, tel. 63-80
אָבטיילונגען: מעכאַנישע, עלעקטראָטעכנישע און וועבערײַ
די שול-קאַנצעלאַריע נעהמט אָן איינשרייבונגען פון קאַנדידאַטען אויפ׳ן 1-טען קורס מאָנטאַג, מיטוואָך און פרייטאָג פון 10-2 נאָכמיטאָג.
אכטונג: פון 20. אויגוסט איז די קאַנצעל. טעטיג טעגליך פון 10–2 נאָכמ.

MIEJSKI KINOMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokocińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku dnia 7-go do poniedziałku 13-go sierpnia 1928 r. włącznie **Dla dorosłych:**
ZA KULISAMI EKRAN
Dramat osnuty na tle sławy i nędzy aktorów.
W rolach głównych Iwan Mozżuchin i Natalja Lisienko
Nad program: **HOLLY WOOD** (Szał filmowy)
Dla młodzieży: Dla młodzieży:
DELFILN FRANCJI
Dramat w 8 aktach. NAD PROGRAM:???
W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

שנעל-טרוקענדע
גלאַנץ-
פּאָדלאָגע-
פאַרבען
„ALBALIN"
אייל-פאַרבען פון דער בעסטער קוואַליטעט
אין אַלע ניואַנסען.
„SILEX" מינעראַל-פאַרב
פאַר פאַסאַדען-שטרייכען.
„PREOLIT" — רויטשויך-פאַרב
האָלענדישער פירניס
עמפּפעהלט צו נידריגע פרייזן די פאַרבען-האַנדלונג
KOSEL & Co., Przejazd 8,
פיליע פּיעטריקאָווער 98.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד״ר וואָלינסקי נאָז, האַלז, אויערן קר.	4—3
ד״ר קערשנער קינדער קראַנקהייטען	$4^1/_2$-3 11-9
ד״ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	1—11
ד״ר לובימש הויט און געשלעכט-קר.	$1^1/_2$ $12^1/_2$
ד״ר שמירגעלד נערווען און גײַסטיגע קר.	2 -1
ד״ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייטען	$^1/_2$—$12^1/_2$
ד״ר עליאַסבערג כירורגישע קראַנקה.	2—1
ד״ר בערגמאַן פרויען און געבורט-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאָקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אײַנשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע. אָפּעראַציעס אָן פערלאַנג—יוזיטען אין שטאָט.— אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעמבע און בלוט
אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד״ר לאָזשינסקי סטאָ אַפּאָלסקאַ
צאָהן-אַרצט 10—1 3 6
קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Dr. med. H. HAMMER
אקושער און פרויען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ווסכאָדניאַ 38, טעל. 39 28 עמפּפאַנגט פון 3-5 נאָכמ.

אַ בוכבינדער-געהילף
ווערט געזוכט
ביי שימקעוויטש, פּעטריקאָווער 26.

Zagubiony
został weksel na sumę Zł. 86 — płatny dnia 10/9 1928. Wystawca Majer Melcer w Płocku. Żyro L. Kryszak. Weksel zostaje unieważniony łaskaw-y znalazca zechce takowy zwrócić do p. E. Libmana Łódź, Pieprzowa 6.

אַ געוועלב
מיט אַ צימער אין קיך
וויל איך איבערגעבען אויף
3 טראַמוואַיאַוואַ

השבת אבדה
זונטאָג דעם 5/8 האָב איך פערלוירען אַ פּאָרטפּעל מיט 87 זל. און אַ קוויט אויף 1663 זל. צאָהלבאַר דעם 12 30 1928, דער אויסשטעלער איז גערטנער. דער קוויט ווערט ערקלערט פאַר אומגילטיג. אָבצוגעבען געגען בעלוינונג צו גאָלד-בערג, בזשעזשינער 15.

פאַהרען אויף אַ
ראָווער!
קען מען זיך לייכט אויסלערנען אויף דעם
ראָוועז-פּלאַץ
קאָנסטאַנטינער 16.
ס׳ווערען דאָרט אויך אָנגענומען אַלערליי רעפּעראַטורען צו מעסיגע פרייזען. אָפען פון 9 פריה ביז 11 ביינאַכט. 206

אַ גרויס
ספר-תורה
איז צו פערקויפען
ביי גראָסמאַן קאָנסטאַנטינער 59 פראָנט 1-טער שט.

קוואַליפיצירטע
שטרימף-
אַרבייטער
צו 2 שקאַרפּעטען-מאַשינען ווערען געזוכט פון זאַפּאָרט שענקעוויטש 30 ראָג ענשטיין

איונג פּאָר פּאָלק
אהן קינדער
זוכט אַ צימער
צו וואוינען אַלס סובלאָקאַטאָר ביי אַן אָנשטענדיגע פאַמיליע צו ערפאַהרען ביי אַלטמאַן מלינאַרסקאַ 20.

Dr. med.
BRAUN
33 פּאָלודניאָוואַ 33
טעלעפאָן 40-26.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אָוונט.

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1926 roku „o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz odzieży i obuwia przez wyznaczenie cen" (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 101), na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedniotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 527 art. 8), oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi z dnia 16 kwietnia 1926 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m Łodzi Nr. 796 z dnia 10 sierpnia 1928 roku zostały wyznaczone ceny maksymalne (najwyższe):

Na przetwory zbóż chlebowych za 1 klg.:

W HURCIE:		W DETALU:	
mąka żytnia 65%	— gr.	mąka żytnia 65%	Zł. —
mąka pszenna 55%	80 „	mąka pszenna 55%	„ 0.88
		chleb żytni pytl. 65%	„ 0.60
		„ razowy	„ 0.50
		bułki	„ 1.15

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów par. 7 wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Zaznaczam, że zgodnie z §§ 10 i 11 wymienionego Rozporządzenia Rady Ministrów, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych przedsiębiorstw handlowych, będą karani przez władzę administracyjną I instancji według art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91 z 1926 roku poz. 527) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku — **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10 tysięcy złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Łódź, dnia 11 sierpnia 1928 roku.

Wice-Prezydent m. Łodzi (—) Dr. E. WIELIŃSKI.

אויף ראַטעס!!!
אויבער-העמדער
און נאַכט-העמדער
פון פּאָפּעלין, זעפיר און אַנדערע שטאָפען
צו בעקומען אין דער ערשטקלאַסיגער פּראַצאָווניע פון
J. WOROBIEJCZYK
41. KILIŃSKIEGO 41.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—5 7—5
ד״ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—6
ד״ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—3
ד״ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—3
ד״ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	$11^1/_2$-1 5—6
ד״ר קאַנמאַר כירורגישע-קראַנקהייט. 4-5 און 1—2	
ד״ר ווײַנבערג אינ. חצר., לונגען-קר.	11-1 $5^1/_2$—7
ד״ר סטופּעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק צאָהן-אַרצט	5—7
י. ראָזעס צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-טענזיהטילגונג, פּלאָמבירונגען, קראָנען, מאָסטען א. א. וו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
ווייזיט אין דער שטאָט.
ערצטליך-קאָסמעטיש. קאַבינעט
ד״ר. ס. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 08-31
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקה. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—7 אָוונד. צו ביליגע פרייזען.

פון אַלערליי דאגות
און פון פּאַרעווען אין שטוב, וועט זיך בעפרייען
יעדע אײַנציגע ווירטין
וועלכע וועט אָפּגעבען אַלערליי שמוציגע וועש צו וואַשען אָהן שום שעדליכע סובסטאַנצען אין דער
דאַמף-וועשערײַ
„Słońce"
PIOTRKOWSKA 238, TEL. 1-36.
וועלכע שיקט אָפּ גלייך נאָכ׳ן אויסוואַשען אַ היים זויבער ווי די זון לויט פאָלגענדען טאַריף:
פאַר 1 קילאָ געוואַשען און געמאַנגעלט 1 זל.
„ „ „ געמאַנגעלט און געפּרעסט 1.30 „
„ אַ טאָג-העמד 80 גר.
„ קעלנער 25 „
אכטונג: אינסטיטוציעס, האָטעלען, רעסטאָראַציעס, פריזיערס א. ז. וו. דינען מיר מיט ספּעציעלע אָפּערטן, דאָס אָבנעמען און אָבשיקען איז אומזיסט.

שפּאָרט-געלד!
קויפט
שירמס, שטעקענס
נור אין דער ווערקשטעל פון
ס. פײַגענבוים, נאַרוטאָוויטשאַ 19
ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראַל.
אַכטונג! עס ווערען אָנגענומען אַלערליי רעפּעראַטורען און דעקונג.

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען
נאָר, אז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאַווע זאַכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
פּעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52
וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט׳ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען. מיט אכטונג
י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.